

A jövő 1891—92-ik tanévre vonatkozó értesítés.

1. A javító- és pótvizsgálatok augusztus hó 29—30-ik napjain tartatnak meg. Azon tanuló, kik egy tantárgyból nyertek elégtelen osztályzatot, előleges jelentkezés mellett, azok pedig, kiknek két tantárgyból van elégtelen osztályzatuk, csakis püspöki engedéllyel becsatlának javító vizsgára. Az ilyenek tartoznak is az ott. Kun Bertalan püspök nrhoz intézendő kérvényüket a múlt tanév végén nyári bizonyítványukkal együtt legkésőbb augusztus hó 1-ső napjáig az igazgatóhoz beértesíteni, hogy a tanári kar ajánlataira javító vizsgálatra becsatlathassanak, a kik pedig az ohajtott engedélyt meg nem nyerik, idejében értesített-hosszenek. Kik ily kiértésítést nem kapnak, azok kérvénye kedvezőleg intéztetett el.

2. Minthogy az egyházi Póthatoság a pot- és javító érettségi vizsgát tanintézetünkhez tüzte ki, felhívtnak azok, kik az opejesi, iglói, kismarki, nyíregyházi, rimaszombati és rozsnyói (sz. gy.) gimnasiunokban javító érettségi vizsgára utasítottak, vagy pedig a folyó év szeptember havában ohajltanak pótérettségi vizsgát tenni, hogy kérvényüket a szükséges bizonyítványokkal felszerelve, augusztus hó 15-ik napjáig az igazgatósághoz nyújtsák be, hogy a vizsgálatok idejéről jó eleve értesíthessenek.

3. A jövő 1891-92-ik tanév szeptember hó 1-ső napján veszi kezdetét. 1—4-ig lesznek a beiratkozások és felvételi vizsgák; 6-ikán lesz a tanév ünnepélyes megnyitása. A rendszer tanítást 4-ikén kezdjük meg. A beiratást az igazgató a tanépületben levő igazgatói irodában, a tanítók pedig a tanácsteremben eszközlik.

4. Minden tanuló tartozik a beíratásnál jelen lenni alyjával, (gyámjával) vagy helyettesével. Mindenkik tartozik magával hozni a múlt évi bizonyítványát s a 12 éven felül levők óraadósi bizonyítványukat. Az iskolát díjak (beíratási-, tan- és bizonyítványdíjak) az igazgatónál az irodában, a tapintozási díjak u. o. a tapintozási gondnoknál fizetettnek. Beíratási díjat (1 ft) csak az újonnan belevő tanulók fizetnek. Ezen és a tandíjon kívül fizet minden tanuló bizonyítványért 1 ft. 50 krt. A tan- és tápdíjak előlegesen hólévenkénti részletekben is előadhatnak.

5. A kik tan- vagy tápdíj el- vagy leengedésre számíthatnak, iskolai bizonyítványukkal és szülők adókönyveskegyével, esetleg vagyontalansági bizonyítványukkal felszerelt kérvényüket folyó év augusztus hó 15-ik napjáig az igazgatósághoz nyújtsák be, mert ellenesetben csak esetleg részesülhetnek jótéteményben.

6. A nem prof. tanulókat saját telekezetük hitoktatója tanítja hittanra. A rom. katha. tanulók az igazgatónál felelő részletekben öt ft-t vallástandíjat fizetnek.

7. Minden tanuló az első két harmad végével (karácsonykor és húsvétkor) magyiselete, szorgalma és elömeneteléről hivatalos értesítőt kap, mely a szülők, gyámok vagy ezeknek helyetteseivel „láttaozando” s legkésőbb 30 nap alatt az osztálytanárnak bemutatandó.

8. Minthogy a jövő tanévvel az V. és VI-ik osztályban a görög nyelvet s az ezt pótló tantárgyakat az 1890-ik évi XXX. t. cz. értelmében párhuzamosan tanítandjuk, felhívjuk a t. szülőket, hogy a beíratás alkalmával vagy előszóval, vagy pedig ha meg nem jelenhetnek, írásban jelentsék ki, hogy V. és VI-ik osztályban járó gyermekek tanulni fogják-e a görög nyelvet vagy pedig nem.

9. Minthogy a gymnasiumi növendékek csakis a tanári kar, illetve az igazgató által előzetesen megvizsgált helyeken és egészséget nem veszélyeztető számban lakhatnak; sőt azon helyekről, melyek ottlen vagy a helyő felügyeleti és gondozási hiánya vagy más elfogadható okoknál fogva kifogás emelhető, a tanári kar által egykorban is elhelyezhetők; ajánljuk a t. szülőeknek és gyámoknak, hogy gyermekeik, illetve gyámoltjaik érdekében magukat az igazgató vagy osztálytanár által tájékoztassák.

A RIMASZOMBATI EGYESULT PROTESTANS FÖGYMNASTIUM

XXXVIII-dik

ÉRTEŠITÖJE

az 1890—91-iki tanévról.

KÖZLI

BODOR ISTVÁN,

igazgató.

RIMASZOMBAT,
NYOMATOTT RÁBELY MIKLÓS SAJTÓJÁN.
1891.

I.

Uj tantárgyak a középiskolában.

(Tájékoztató a szülőknek és gyámoknak.)

Ismerteti: Dr. VERES SAMU.

Az 1890. évi XXX. törvényezikk, mely az 1883. évi XXX-ik t-cz. módosítására vonatkozik, már nemcsak ismeretes, hanem a mennyiben még mult év június 24-én szentesítést nyert s a lefolyt iskolai évben foganatosított, részben ténynyé is vállott.

E törvény a görög nyelv tanítására vonatkozik, s ezélja az, hogy a gymnasiumi tanulók a görög nyelv és irodalom tanulására ne köteleztessenek, ha e helyett a törvény által megszabott tantárgyakból nyernek rendes oktatást. E tárgyak: *a magyar irodalom* bővebb megismertetése, kapcsolatban a görög remekírók műveinek ismertetésével *magyar fordításban*, s a görög irodalom- és művelődéstörténet alapvonalai, — továbbá a *rajz* mértani és szabadkéz elemekkel.

A mennyiben pedig a fentebbi törvényezikk nem zárja el az utat azok elől, kik tanulmányaikat a régi alapon óhajtják folytatni, s így a görög nyelv tanítása facultative ezentulra is megmarad: gymnasiumunkban létrejött a *bifurcatio*, vagy a nevelésnek kettős iránya.

Kérdés most már: mi vezette törvényhozásunkat e törvényezikk megalkotására, s minő gyakorlati haszna van a bifurcaciónak?

Igaz, hogy a mai művelt társadalom az ó-világ emelőin növekedett fel, abból szívott magába éltető erőt; ezredévek vívmányainak a művészetek terén, a hazaszeretet és humanismus kimagasló alakjainak a világtörténelem ezredéves mesgyéjén a klasszikus ó-korban kell keresnünk mintaképeit; ama kor fényes szelleme vezette az emberiséget, míg erőteljessé növekedett. Midőn az utókor e fényes szellemnek meghódolt, egyfelől köteleességet teljesített, másfelől előrehaladásában nem vallotta kárát, hisz a klasszikus műveltségen épült fel mai társadalmunk modern műveltségének élő temploma, mely a

maga egészében ép annyira csodálatra méltó, mint az, melyből erepétét vette.

De bármennyire hódolunk is az ősök emlékezetének, bármennyire csodáljuk azt a báj és fenséget, mely az ó-görög műveltség alkotásain élömlik, nem szabad felednünk, hogy a mi társadalmunk is kinőtt már kiskorúságából, a mi korunknak is vannak már önálló alkotásai, s különösen az eszmék világából annyi nemes gondolat öltött alakot, hogy egy szélesebb átmérőjű szemüvegen tekintve, az a hatalmas épület, melyben az alkotásokat egész összességükben szemlélhetjük, nagyságára s belső tartalmának értékére nézve méltó párja a klasszikus műveltség hatalmas templomának.

Meglehet, hogy hazánk törvényhozó testületének azon tagjai, kik a görög nyelv további fentartása mellett sikra szállottak, nem tanusítanak feltétlen hódolatot a mi korunk nagy alkotásaival szemben, s azt hiszik, hogy az általános műveltséget veszély fenyegeti a görög nyelv kiküszöbölése által. Erős érvüknek látszik az, hogy a gőz és villamosság teljesen ki fogja ölni az emberiségből az eszménységre való törekvést, s a jövő társadalomnak képét olyannak látják, minőnek Madách Imre képzelte. E felfogás adott erőt arra, hogy a törvényjavaslat ellen meggyőződésük által életre keltett összes szellemi erejükkel küzdjenek, s elhitették a világgal, hogy nemzeünk, mely rövid idő alatt oly szép haladást tett, jóformán századok mulasztásait pótolta, a görög nyelv mellözése által eltépte azon köteleket, melyek a nyugati kultúr népekhez esatolták.

De hogy ezen feltevés téves, meggyőz minket a már életbe léptetett törvény világos szövege, mely félreérthetlenül kimondja, hogy középiskoláinkban a görög nyelv tanítása fakultative ezutánra is megmarad, s csupán azon tanulókat kötelezi az új tantárgyak tanulására, kik jövendő életpályájuk irányának biztos tudatában a görög nyelv tanulására nem vállalkoznak. És hogy magát a műveltséget sem fenyegeti veszély, meggyőz minket az új tantárgyakra vonatkozó *tanterv*, mely szerint a görög nyelv helyett a görög *irodalomból* fognak oktatást nyerni, még pedig sokkal intensívebben, mint azelőtt. Ez intensív oktatás eredménye az lesz, hogy ifjaink a klasszikus irodalmat magyar fordításban jobban fogják ismerni, mint azelőtt, midőn egy-egy klasszikus íróból csak néhány száz sorra terjedő szemelvény képezte behatóbb tudásuk tárgyát.

A klasszikus írók ismeretéhez nehéz és meredek ut vezet: a nyelv grammatikai tanulásának nehézsége. E nehézség legyőzésére középiskoláinkban heti öt óra volt rendelve. Nem kicsinyeljük az

eredményeket, de az új tanterv remélhető eredményeivel szemben, azon nézetünknek kell kifejezést adnunk, hogy az az öt óra, mely alatt — különösen az első évfolyamban — a görög nyelv alaktani részével kell bibelődni, kétszeresen elveszett idő azokra nézve, kiknek a nyelvekre kevesebb tehetségük van, s méginkább azokra, kik oly pályát választanak maguknak, melyen görög ismereteiknek gyakorlati hasznát nem veszik. Az az öt óra sokkal eredményesebben értékesíthető az által, ha gyakorlati (orvosi, jogi, mérnöki stb.) pályára készülő ifjainkat oly ismeretekkel gazdagítjuk, a melyek nélkül művelt embert nem képzelhetünk, mert a mellett, hogy ezek is fogják ismerni Homéert, Sophoklest, Euripidest, Plátot, Aristotelest s mindazokat a nagy szellemeket, a kik az ó-görög kultúra Parnasszusán állanak, egyuttal a specialis nemzeti műveltségnek is mélyebben fekvő forrásaikhoz jutnak el, midőn felfogásuk s szellemi erőik fokozatos fejlődésével párhuzamban a magyar Parnassus hallhatatlan lakóinak műveiből nyernek szellemi táplálékot s a mértani és szabadkézi rajznak — a gyakorlati életben annyira fontos — alapelemeit sajátítják el.

Midőn tehát az idézett törvény a tanulóknak egy részét a görög nyelv tanulása alól felmentette, gondoskodott arról, hogy azok, kik a gyakorlati életpályákra lépnek, idejüket és szellemi erejüket aként érvényesítsék, a mint életpályájok megkívánja, s e mellett az általános műveltség kellékeit is elsajátíthassák abban a mértékben, a minőben egy középiskolát végzett tanulótól ma már méltán megvárhatjuk.

Nem mulaszthatjuk el annak felemlítését, hogy a görög nyelv tanítása nemesak nálunk, hanem külföldön is általában véve mindig kérdés tárgya volt. Az 1849-ben kiadott „Entwurf“ a görögöt kötelezővé tette, s már a III. osztályban kívánta tanítani. 1861-ben — hazánk némi önállóságra jutván — a helytartó-tanács már a négy felsőbb osztályra, 1868-ban pedig — alkotmányunk helyreállása után, a miniszteri tanterv — csak a hetedik és nyolczadik osztályra szorította a görögnyelvi oktatást. 1871-ben a gymnásiumi tantervet újra átalakították s a görög nyelv ismét az V. osztályba került. E tanterven a legújabb törvény szentesítéseig nem történt egyéb változás, mint az, hogy a közokt. miniszter a gyenge egészségű tanulókat a rendelkezése és vezetése alatt álló gymnásiumokban a görög tanulása alól felmentette. Gyakorlatban volt a felmentés az autonom felekezeti iskoláknál is, mig az 1883-iki középiskolai törvény életbelépte után a felmentésnek egyáltalán nem volt helye. A külföld

legműveltebb államai közül *Poroszországban* a görög alól felmentik a tanulókat oly városokban, melyekben felső polgári, vagy reáliskola nincsen. — *Bajorországban* a görögnyelv csak azokra kötelező, kik állam szolgálatba lépnek. Az *angol* egyetemeken a görög helyett a francia vagy német nyelvet kívánják. *Dániában* a bifurkáció alapján a görögöt csak egyik ágban tanítják — *Schweitz* kantonai közül Bernben épúgy mint nálunk a görögöt francziával és fizikával lehet helyettesíteni.

Ez elősorolt államok egyikében sem érezhetők a görög nyelv mellőzésének rossz eredményei, sőt inkább; a modern műveltségnek oly magas fokán állanak, hogy az alantabb niveaun lévő nemzetek egyiket-másikat mintaképül választhatják. Közművelődési tényezőik között bizonyára első helyen középiskoláik állanak, melyek a tudományok és művészetek terén oly egyéneket nevelnek, kik nemzetüknek a modern műveltség terén előkelő állást biztosítanak. Az alapot megadja tehát a középiskola görög nyelv nélkül is, mi a felsorolt külföldi minták fényesen igazolnak különösen azok előtt, kik e tekintetben aggodalommal vannak eltelve.

A magyar törvényhozás a külföldnél is tovább jutott. Okunk van hinni, hogy az új törvény alapján az egységes középiskola eszméje rövid időn ténynyé válik. A feladat megoldása egy oly középiskolai tanterv megalkotásától függ, mely magába foglalja egyfelől mindazokat a tárgyakat, melyeknek előleges ismerete szükséges mielőtt az ifju a legfelsőbb szakoktatás tanfolyamait megkezdené, más felől oly tárgyakat is felölelné, melyek a szív és kedély fejlesztése mellett a gőz és villamosság által szaturált ifju gondolkozását az eszménység világában is némileg megtarthassa. A bifurkáció folytán egy lépéssel tovább jutottunk, de hogy az egységes középiskola eszméje teljesen kibontakozzék, a közel jövő megoldásra váró feladatai közé tartozik.

Az új törvény jövőre a szülőkre és gyámokra is olyan forma kötelelességeket ró, mint a tanárookra. E kötelelességek abban a törekvésben központosulnak, hogy a gondozásuk alatt növekvő gyermekeknek fejlődési irányát, lelki képességeit szüntelen figyelemmel kísérik, s már a negyedik osztály bevégezése után a fejlődési irányt megjelölhessék. Ettől függ, hogy az ifju gimnásiumi tanulmányainak befejezése után minő pályára lépjen. Oly tanuló, kinek a nyelvekre van több képessége, maradjon a görög nyelv tanulása mellett az V. osztálytól felfelé is. Ez irány előképzést ad a tanulónak *minden* pályára. A klasszikus irány híveinek reményei tehát nem szenvednek esor-

bát. Oly tanuló azonban, ki világos tanubizonyosságát adja annak, hogy lelke inkább a reáliák (természet-tudományok, mennyiségtan) felé vonzódik, a ki már a IV. o. ban nehézségekkel küzd a latin és német nyelvben: *határozottan ajánlandó a görög nyelv elhagyása.*

Miután pályáját az érettségi vizsga letétele után hajlama szerint választja, megjegyezzük, hogy a görögöt helyettesítő irány a következő pályára ad előképzést: *jogi, orvosi, mérnöki, bányászati, erdészeti, gazdasági, katonai, tengerészeti*, különösen pedig *pénzügyi, vasuti, postai és magánhivatalnoki* pályákra. A szegény emberekre nézve igen fontos *papi* és *tanári* pályákra nézve a törvény akként intézkedik, hogy a görög nyelvet nem tanuló ifju e pályákra is léphet, még pedig a *papi* pályára minden szemináriumban és papnevelő intézetben, kivéve az egyetem theológiai fakultását, — a *tanári* pályán kivéve a nyelvészeti, bölesészeti és történeti szakokat.

Ime tehát e két utóbb említett s kivételt csak részlegesen képező eset kivételével az új irány is képesít *minden* pályára. Jóformán csak arról van tehát szó, hogy azon ifjaink, kik az utóbb felsorolt pályák közül választanak, a gimnásiumban ne terheltessenek oly előismeretekkel, melyeknek pályájukon gyakorlati hasznát nem veszik, hanem foglalkozzanak behatóbban oly ismeretek szerzésével, melyeknek minden pályán általános műveltségi szempontból is hasznát vehetik. Ilyenek a nemzeti és görög irodalmak behatóbb ismerete s a *rajz*.

Ezért kell a szülőknél és tanároknál a fejlődési irány kiismerésében lelkiismeretesen s egyöntetűen járni el; ezért kell minden tanulónak, ki az V-ik osztályba lép, szülői vagy gyámi nyilatkozattal jelentkezni a felvételre.

Kötelességet teljesítünk akkor, midőn a szülőket e helyen figyelemztetjük azon következményekre, melyek a helytelen pályaválasztás folytán a szülők életét megkeserítik. Igen sokan vannak, kik gyermekük jövőjét még születésük alkalmával elhatározzák; tehát akkor, mikor még fogalmuk sem lehet arról, hogy a gyermek lelki tehetségei minő irányban fognak fejlődni. A legtöbb ilyen esetben a szülői büszkeség, hiuság és családi előítélet erőszakolja a fiu gyermeket oly pályára, melynek betöltésére nincs hajlama; fejébe verik, hogy apáinak példájára jogásznak, papnak, tanárnak vagy kereskedőnek kell lennie s meglehet, hogy a fiúnak ép ellenkezőre volna kedve és tehetsége, de fejlődésének irányát letériti utjáról a szülői önkény, s a helyett, hogy az általa kedvelt pályán egykor helyét derekasan betöltené, a felsőbb hatalom előtt meghajolva, kénytelen oly pályán

tengődni, melyen leggyakrabban a középszerűségig sem emelkedhetik föl. Nem hangsúlyozhatjuk tehát eléggé a szülők részére a gyermekek fejlődési irányának kiismerését, illetőleg a lelkiismeretes segítségnyújtást a gyermek tanárainak, kik a nevelés terén kevésbé tapasztalt szülők részére mindig elfogadható tanácsot tudnak adni. Korunk a tudományok, művészetek és mesterségek terén évről-évre meglepőbb előhaladást tanusít s minden szakmában teljesen kiképzett művelőket kíván. Szakember kell a tudományra ép úgy, mint a kereskedelemre és iparra, s a mint nem boldogulhat az a mesterember, kinek nem a keze alatti anyag feldolgozására irányulnak képességei, ép így proletárrá válik az a tudományos pályán élő egyén, kiből helyes irányu nevelés folytán kitűnő mesterember válhatott volna. A 13—14-ik év körül — mikor a tanuló a gymnasium négy alsó osztályát bevégzi, a tehetségek iránya már világosan látható. A menyiben pedig tévedések történhetnek, az új törvény 4. §-ának rendelkezései szerint a helyes irányba térés pótló vizsgálatok alapján a későbbi tanfolyamokban is megtörténhetik. Ez intézkedés megnyugtatója azokat is, kik netalán elhamarkodva bocsátották gyermekeiket a lefolyt év elején egyik vagy másik tanfolyamra.

Még csak azt jegyezzük meg, hogy a fentebbiekben ismertetett törvény alapján egyesült protestans főgymnasiumunkban a lefolyt iskolai év elején a bifurkáció már életbe lépett s a kettős irányu tanfolyamra V. osztályu növendékeinknek 50—50 %-a jelentkezett. Az első év eredményéből következtetni még alig lehet, annyit azonban örömmel jögyezhetünk meg, hogy mindkét tanfolyamban a siker a legszebb reményekre jogosít.

De álljon itt maga a törvényezikk is eredeti szövegében:

1. §. Az 1883. évi XXX. törvezikk 3. és 5. §-ai akként módosítottak, hogy gymnasiumi tanulók a „görög nyelv és irodalom“ tanulására nem köteleztetnek, ha a görög nyelv és irodalom helyett a jelen törvény 2. §-ában megnevezett tantárgyakban nyernek az illető gymnasiumban, a tanterv által megszabott rendes oktatást. A „görög nyelv és irodalom“ helyett ekkép választott tantárgyak az ezekre jelentkező tanulókra nézve kötelezők, s az e tantárgyakban való előmenetelők, a többi rendes tantárgyakban tanusított előmenetelőkkel egyenlő értékű beszámítás alá esik.

Megjegyzés Az 1883. évi XXX. törvényezikk felsorolja a gymnasiumi oktatás rendes tantárgyait, melyek közt a „görög nyelv és irodalom“ is előfordul. — Az 5. §. következőleg hangzik: A rendes tantárgyak tanulása alól felmentésnek nincs helye, kivéve testi fo-

gyatkozás miatt a testgyakorlat, a mértani rajz (technikai része) és szépirás alól.

2. §. Azon tantárgyak, a melyekből az előző §. rendelete szerint gymnasiumi tanulók a „görög nyelv és irodalom“ helyett rendes oktatást nyernek, a következők:

a) a magyar irodalom bővebb megismertetése, kapcsolatban a görög remekirók műveinek ismertetésével, magyar fordításban s a görög irodalom- és művelődés-történet alapvonalai;

b) a rajz (mértani és szabadkézi elemekkel).

Megjegyzés. E szerint a gymnasium V-ik osztályától kezdve párhuzamosan kettős a tanítás. A tanulók szülők vagy gyámjok elhatározása szerint a többi rendes tantárgyak mellett vagy a görög nyelvet tanulják, vagy a görög nyelv helyett e §-ban előirt tantárgyakat.

E tantárgyak tanterve alább látható.

3. §. A vallás és közoktatásügyi miniszter rendelkezése vagy vezetése alatt nem álló gymnasiumok fentartóinak szabad elhatározásától függ, intézeteikben a „görög nyelv és irodalom“ mellett illetőleg ezek helyett, a 2. §-ban megnevezett tantárgyak oktatásáról a jelen törvény 1. §-a értelmében gondoskodni; amennyiben pedig erről gondoskodnak, az e tantárgyakban elérendő czél és alkalmazandó mérték tekintetében az 1883: XXX. törvényezikk 8. §-ának rendelkezése irányadó.

Megjegyzés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezése és vezetése alatt nem álló gymnasiumok alatt az 1883. évi XXX. törvényezikknek most már megállapodott magyarázata szerint az autonóm felekezeti, névszerint az ág. evangelikus, az ev. református, az unitárius s a görögkeleti gymnasiumokat értjük.

Ennélfogva az állami, királyi, törvényhatósági, községi, társulati vagy az egyesek által fenntartott gymnasiumok, ugyanigy a róm. és gör. katolikus, nemkülönben az alapítványi gymnasiumok fentartó, a görög nyelv helyett a jelen törvényben megszabott tantárgyakat is köteles tanítani.

4. §. Ha oly tanuló, ki már egy vagy több osztályban „görög nyelv és irodalom“ tanult, akár átlépés esetében, akár ugyanazon intézet kebelében, a „görög nyelv és irodalom“ helyett tanított tantárgyakban való oktatásra jelentkezik, az illető tantárgyakban amaz intézet megelőző osztályaiban elvégzett tananyagból fölvételi vizsgálatot tartozik tenni. — Viszont a „görög nyelv és irodalom“ illető tananyagából tartozik fölvételi vizsgálatot tenni az a tanuló is, a ki azután jelentkezik a „görög nyelv és irodalom“ tanulására, miután már egy vagy több osztályban a jelen törvény 2. §-ában megneve-

zett tantárgyakat tanulta. — Az ily tantárgy-változások idejére nézve az 1883.: XXX. törvényezikk 13. §-ának az átlépésre vonatkozó rendelkezései érvényesek.

Megjegyzés. Az 1883. évi XXX. törvényezikk 13. §-a kimondja, hogy az átlépés rendszeren csak az iskolai év elején történhetik meg. Bővebben szól erről az alább következő 1890. évi 30820. számú miniszteri rendelet 13-ik bekezdése. — Az átlépés némely eseteiben szükséges az 1883. évi XXX. törvényezikk 12. §-át is tekintetbe venni.

5. §. Az 1883.: XXX. törvényezikk 26. §-a akként módosítottik, hogy azon gymnásiumi tanulók, a kik a „görög nyelv és irodalom“ helyett a jelen törvény 2. §-ában megnevezett tantárgyakból nyertek rendes oktatást, bár le is tették az érettségi vizsgálatot, a tudomány-egyetemek és egyéb főiskolák hittudományi karára, vagy azok nyelvészeti, bölcészeti és történelmi szakosztályaira (s a tanárképző-intézet ugyanezen szakosztályára) nem boesájthatók. Ha azonban a „görög nyelv és irodalom“-ból pótló érettségi vizsgálatot tesznek, az 1883. XXX. törvényezikk 26. §-a 2-ik bekezdésének a reáliskolai tanulókra vonatkozó rendelkezése rájuk nézve is érvényes.

Megjegyzés. Az 1883. évi XXX. törvényezikk 26. §-a következőleg szól:

„A gymnásiumi érettségi vizsgálat általában a főiskolában való felvételre, a reáliskolai érettségi vizsgálat azonban csak a műegyetemre és tudományegyetemnek matematika-természettudományi karára (illetőleg bölcészeti karának ezen szakosztályára,) s a tanárképző intézet ugyanezen szakosztályára, nemkülönben a bányászati, erdészeti és gazdasági akadémiaira való felvételre jogosít.

Azon tanulók, kik a reáliskolát elvégezték és az érettségi vizsgálatot jó sikerrel letették, valamely nyilvános főgymnásiumban a latin nyelvből a vizsgálatot sikerrel kiállják: az egyetemnek orvosi és jogi karára; azok pedig kik a vizsgálatot a latin és görög nyelvből sikerrel kiállják: az egyetemnek bármely karába felvehetők.“

Az 1890. évi törvényezikk 5. §-a tehát az 1883. évi törvényezikk 26. §-ának consequentiájául tekinthető.

Minthogy az új törvényt némelyek félreértik, meg kell jegyez-nünk, hogy azon tanulók, kik nem a görög nyelvből, hanem a helyette megszabott tantárgyakból teszik le az érettségi vizsgálatot, ha a papi pályát választják, csak theológiai facultásra nem mehetnek, de seminariumban vagy más hittudományi iskolákba minden pótvizsgálat nélkül beléphetnek.

6. §. Az 1883.: XXX. törvényezikk 32. §-a alól kivételt képeznek azon gymnásiumok, melyekben a „görög nyelv és irodalom“ mellett, a jelen törvény 2. §-ában megnevezett tantárgyak is tanítatnak; az ily gymnásiumokban a tanárok száma (az igazgatót bele-

értve) a nyolcz osztályu intézetben legalább 11, a hatosztályuban legalább 8.

Megjegyzés. Az 1883. évi XXX. törvényezikk 32. §-a szerint „a középiskolában a hittanárokon, a szépirás és tornászat, valamint a nem rendes tantárgyak tanítóin kívül a tanárok száma (az igazgatót beleértve) a nyolcz osztályu intézetben legalább 10, a hat osztályuban legalább 7, a négy osztályuban legalább 5.

Az új törvény tehát nem módosítja az 1883. évi XXX. törvényezikk 32. §-ának azon intézkedését, mely szerint „a rendes tanárok száma“ (az igazgatót kivül) bármely középiskolában nem lehet kisebb az abban fennálló osztályok számánál.

7. §. Jelen törvény végrehajtásával a vallás- és közoktatásügyi miniszter bizatik meg.

TANTERV

azon gymnásiumi tanulók számára, kik az 1890. évi XXX. t. cz. alapján a görög nyelv helyett megszabott tárgyakat tanulják.

(Kiadatott a magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter 1890. évi 30820. számú rendeletével.)

I.

Magyar írók bővebb tanulmányozása kapcsolatban a görög klasszikusok fordításban való ismertetésével.

V. OSZTÁLY.

(2 óra.)

a) Bővebb szemelvények a magyar prózairókból. Például: Kármán József értekező munkáiból, Kazinczy és Berzsenyi leveleiből, Kölesey szónoki műveiből, továbbá Salamon „A török hódítás“ ezimű munkájából a Hunyadiak kora. — Költői olvasmányok: Lyrai szemelvények a klasszikus iskolához tartozó költők műveiből (főképen Berzsenyi).

b) Összefüggő részek olvasása Thukydides műveiből tárgyi és szerkezeti magyarázattal. Görög állami régiségek.

VI. OSZTÁLY.

(2 óra.)

a) Bővebb szemelvények, főleg a régibb elmélkedő, szónoki és történeti irodalomból. Például: Mindszenti, Pázmány, Zrínyi, Bethlen Miklós, Szalárdy, Cserei, Apor, Faludi, Mikes.

b) Az Ilias és Odisszia olvasása és ismertetése. Görög hitéleti és magán régiségek. A görög művészet.

VII. OSZTÁLY.

(2 óra.)

a) Bővebb olvasmányok főleg régibb költészetünk kiválóbb képviselőiből. Például: Balassa, Zrínyi, Gyöngyösi, Csokonai, Kisfaludy Sándor műveiből.

b) Aischylos, Sophokles, Euripides egy-egy drámájának olvasása. A görög költészet történetének ismertetése.

VIII. OSZTÁLY.

(2 óra.)

a) Bővebb olvasmányok újabb prózairodalmunk kiválóbb képviselőiből. Például: Széchenyi, Wesselényi, Kölcsey, Eötvös, Kemény politikai és elméleti irataiból.

b) Szemelvények Platónnak és Aristotelesnek főképp ethikai műveiből. A görög prózairodalom fejlődésének ismertetése.

II.

Szabadkézi és geometriai rajz.

V. OSZTÁLY.

(2 óra.)

Stilizált levelek és virágok, görög, arab és középkori (román, góth) sík diszitmény-elemek, szalagdiszkek stb. rajzolása, egyszerű szinezéssel falitáblák után.

VI. OSZTÁLY.

(2 óra.)

Renaissance diszitmény-elemek, továbbá különféle stílusú építmények, építészeti részek (oszlopfők, talapzatok és párkányrészek) rajzolása graphikus és domború mintákról, árnyékolással is.

VII. OSZTÁLY.

(2 óra.)

a) Diszitmények, folytatva architektonikus ismertetésekkel, azután az emberi fejnek rajzolása jó graphikus mintákról s a részek arányainak magyarázatával.

b) A térelemek derékszögű ábrázolása és viszonylagos vonatkozásai. A képsíkok és a téralakok helyzet-változásai. (A kiszabott idő nagyobb része a b) pont alatt elsorolt tananyag tárgyalására fordítandó.)

VIII. OSZTÁLY.

(2 óra.)

a) Folytatólag: emberi fejek, kezek és lábak rajzolása graphikus minták és öntvények után.

b) Szögletes testek (gula, hasáb, szabályos test) ábrázolása, síkkal és egyenes vonallal való átmetszéseik, kifejtésök. Gömbölyű testek (kúp, henger, gömb) ábrázolása, vonatkozásai a térelemekre és kifejtésök. (A kiszabott idő nagyobb része a b) pont alatt elsorolt tananyag tárgyalására fordítandó.)

II.

Az 1890—91-ik tanév története.

Nt. és tek. Igazgató-választmány, nagyérdemű Közönség, szeretve tisztelt Kartársak, nemes Ifjuság!

Mint midőn az alvó, kit sötét álmokképek gyötörnek, ébredése első perceiben magát kellőképen tájékozni nem tudja; vagy midőn a száműzött hosszas bujdosás után az ellenségdulta otthonba visszatér, s látja a parlagon hagyott szántóföldeket, a kiégett rétet, a letarolt erdőt s a füsttől befeketített romokat, — a reávaró teendőkhalmazával szemben tétovázva áll meg egy kissé, majd a látkör tisztultával lázas tevékenységgel lát munkához: úgy járt az ifju Magyarország, midőn a hosszú elnyomatás után alkotmányos életünk hajnalának felderültével saját sorsának ura lőn.

Innen erednek tévedései; ez forrása ereje megszilárdulásának.

Mert nagy volt a pusztaság; romokban heverték az ősök legszentebb alkotásai; kietlen volt a mező, megrepedeztek az ősi hajlék falai, de a nemzet nem esett kétségbe, mert volt bízalma önmagában, reménye jövőjében, hite Istenében.

S hogy e bizalom nem volt gyenge, e remény nem volt csalárd, e hit nem volt ingatag: bizonyítják azon alkotások, melyeket e korszak már eddig is felmutathat, s a melyekkel a magyar nemzeti államélet mindenik rétegében találkozhatunk.

Ez alkotások között bennünket legközvetlenebbül azok érdekelnek, melyek a nevelés ügyére vonatkoznak, s melyekről eddig is elmondhatjuk, hogy a tudományos miveltségnek és a gyakorlati élet követelményeinek megfelelőbb és célirányosabb utját jelölik meg.

Elég legyen ennek igazolására felhozni az 1868-ik XXXVIII., az 1883-ik XXX. és az 1890. XXX-ik törvényezikkeket, melyek közül az első a népnevelés ügyéről intézkedik, a második a középiskolák szervezetét és célját írja körül, míg az utóbbi az első határozott lépésnek tekintetű az *egységes középiskola* megalkotásához, mert arra törekszik, hogy a humanistikus és reál tantárgyak egyenlő

mérven taníthatókká váljanak egy és ugyanazon tanintézetben, s így azok, kik gyakorlati vagy pedig oly szakpályára kívánnak lépni, melyen a görög nyelvnek nem vehetik hasznát, ne töltsék idejüket oly tantárgy tanulásával, melynek észfejtő tulajdonságait kétségbe senki sem vonja, de a melyre legfeljebb a historikusnak, a classica-philologusnak és a lelkésznek van szüksége.

S midőn e törvényczikk életbe lépett, mi is alkalmazkodtunk annak szelleméhez. Alkalmazkodtunk pedig azért, hogy így az állammal kötött szerződésünknek eleget tegyünk, mert másodsor az egységes középiskolát megfelelőbbnek tartjuk hazánk kulturális és pénzügyi viszonyaihoz, de mert tanintézetünk egész 1883-ig reál-gymnásium volt, a mennyiben a két alsó osztály mellett párhuzamosan reálosztályok is voltak berendezve.

Hogy ezen intézkedés nem volt fölösleges, bizonyítja az, hogy az V-ik osztálynak épen fele hallgatta és tanulta a görög nyelvet pótló tantárgyakat.

E tantervváltoztatással kezdtük meg az 1890—91-ik tanévet.

Az iskolai év megnyilta előtt nevezetes változás állott elő igazgató-választmányunk kebelében. Ugyanis a kishonti esperesség tisztikara lemondván, nt. *Czéner Pál* főesperes és ngs. *Ruthényi Béla* esperességi felügyelő urak az igazgató választmány kebeléből kiléptek. Mindkettő éveken át vezette lelkiismeretes buzgalommal tanintézetünk ügyeit, szóval és tettel támogatott bennünket nemes törekvésünkben. Legyen osztályrészüik a hála és elismerés!

Az ekként megüresedett helyekre nt. *Glauf Pál* ur főesperessé és ngs. *Kubinyi Atadár* kir. főügyész ur esperességi felügyelővé választatván, helyüket igazgató-választmányunkban is elfoglalták.

Miuthogy pedig eddig a kishonti esperességet az elnökségen kívül egy választott tag is képviselte, ez pedig főesperessé választott, az ekként megüresedett hely nt. *Liszkay János* alesperes ural töltetett be.

Az első rég kipróbált tagja igazgató-választmányunknak, a két utóbbi pedig éveken át volt e tanintézetnek sok szép s ma már beteljesült reményekre jogosított növendéke. Mindhármát az igazgató-választmány és tanári kar őszinte örömmel üdvözölte.

A beiratásokat szept. hó 1-ső napján kezdtük meg, miután a javító vizsgákat aug. hó utolsó napjaiban megtartottuk. — A tanítás szeptember 4-én vette kezdetét, a tanév ünnepélyes megnyitása 7-ikén volt.

Beiratkozott 254 rendes és 7 magántanuló, ezeken kívül járt a

VIII-ik osztály tanóráira két oly növendékünk, kik ismételten jelentkeztek az érettségire, így az összes létszám 263.

Az első osztályba 59 (58 rendes, 1 m. t.), a II-ikba 50, a III. 39 (38 r. 1 m. t.) a IV-ikbe 36 (34 r. 2 m.), az V-ikbe 24, a VI. 23 (21 r. 2 m. t.), a VII-ikbe 18 (17 r. 1 m. t.), a VIII-ikbe 14 (12 r. és 2 érettségire készülő).

A 263 bejegyzett tanuló között volt ev. ref. 64, ág. ev. 93, róm. cath. 61, görög cath. 1, izraelita 44.

A tanítást egész október hó 6-ikáig zavartalan rendben folytattuk. — Ekkor egy kartársunk szeme veszélyesen megfájulván, tanóráját kénytelenek voltunk magunk közt felosztani, miután a helyettes kinevezése végett a magas tanügyi kormányhoz felterjesztett kérelmünk nem kedvezően intéztetett el.

Igy tanítottunk 1891. jan. 8-ig, midőn kartársunk kiépülvén, helyét ismét elfoglalhatta; ettől kezdve a tanítást egész az év végeig mi sem zavarta meg.

A tanári kar alapszabályaink értelmében minden évharmad közepén megtartotta ellenőrző tanácskozásait. — Az osztálytanárok havonkint (szükség esetén az igazgató is) meglátogatták a növendékeket szállásaikon, s intézkedtek orvoslásról ott, hol a felügyelet hiányos vagy laza volt s erről a tanári karnak jelentést tettek. Az ellenőrző tanácskozásokon a magaviselet és szorgalom tekintetében kifogásolt tanulókat intés, dorgálás és a szülők tudósítása által igyekeztünk ideje korán jobb utra téríteni, Ezen éber figyelemnek úgy az iskola falain belől, mint azon kívül, meglett a kívánt eredménye, mert az összes létszámból csak 5.49% utasított osztályismétlésre, a 2 tantárgyból 7%, egy tantárgyból szintén 7% lett javító vizsgára utasítva, addig tiszta jeles 7.45%, jó 23.92%.

A nem kötelezett tantárgyakban s a művészet egyes ágaiban eddig nem tapasztalt mérven és buzgalommal képezte magát tanuló ifjúságunk. — Szabadkézi rajzot tanult 41, gyorsírást 14, francia nyelvet 14, az önképző társulatnak volt 72, a zenekarnak 12 tagja.

Azonban a tanári kar valódi atyai jóakarattal igyekezett szórakoztató multságokról is gondoskodni, ha azt az ifjúság megérdemelte. Így 1890. nov. 8-án jótékonyczélú, táncczal összekötött színielőadást engedélyezett, mely tisztán 94 frt 80 krt jövedelmezett. — Ez összegnek felerésze a tanári nyugdíjintézet tőkéjéhez csatoltatott, a másik felén pedig egy *philologiai museumnak* vetettük meg alapját.

Az év folyamán a pünkösdi szünnapok alatt 24 ifju igen szép

és tanulságos körutat tett megyénkben Fábry János tanár urnak felügyelete és vezetése alatt. — Meglátogatták a likéri gyártelepet, a tiszolzei olvasztót, a murányi várat és köedénygyárat, a tündéries dobsinai jégbarlangot, a bájos straczenai völgyet, a történeti nevezetességű krasznahorkai várat, a horkai cerulose gyárat. — Ez utban nyert élvezetes tanulmányért a vezető tanár uron kívül őszinte hála köszönet illeti t. *Ruffinyi Jenő* bányatanácsos urat, ki növendékeinkért 2 frt helyet csak 50 krt fogadott el a dobsinai jégbarlang belépti díjában és t. *Ónody Károly* felügyelő urat, ki növendékeinket a krasznahorkai vár csodás nevezetességei között készséggel kalauzolta, s a szükséges magyarázatokkal szívesen szolgált.

A gymnásiumnak tavaszi mulatsága a többi tanintézetekkel együtt máj. 27-én volt.

A hazafias és kegyeletes érzelmek ápolására két ifjúsági ünnepély tartatott; az egyik október 6-ikán, a másik márczius 15-ikén.

A tanulók *erkölcsi magaviselete* — bár egyesek ellen kissé nagyobb mérvben kifogás tétetett — kielégítő. Megintett az igazgató 23, megdorgált 8, megrovott 5 tanulót. A tanári kar megintett 3, megdorgált 6, megrótt s megbüntetett 12 tanulót.

Az ifjúság *egészségi állapota* az év folyamán, lehet mondani kitérő volt. Bár fordult elő több könnyű és súlyos betegségek eset, de veszélyes csak két izben, mi azonban szerencsés fordulatot vett. Járványos betegség nem volt, haláleset nem fordult elő.

Ez eredményért hála köszönetünket kell kifejeznünk Isten után *dr. Szabó Samu* megyei főorvos urnak, igazgató választmánynak buzgó tagjának, ki szegény sorsu beteg tanítványainkat nemcsak ingyen gyógykezelt, de a fejlettebbeknek (VI—VIII. osztály) az egészségtant minden díj nélkül adta elő het. 1 órában.

Az újraoltást f. évi márczius 11-ikén hajtotta végre *dr. Szabó Károly* városi orvos.

Az év folyama alatt két izben rendeztünk gyűjtést a tanuló ifjúság között kegyeletes és jótékony célra. Nevezetesen néhai b. e. Czékus István püspök ur síremlékére a tanári kar és ifjúság 19 frt 60 krt, a rozsnói kerületi árvaházra a tanuló ifjúság 8 frt 76 krt adományozott a gyámintézetbe befizetett 35 frt 67 kron kívül.

A könyvtárakat, muzeumokat gazdagítottuk, a felszereléseket tehetségünk szerint szaporítottuk.

Ns. Dunay Ferencz, tankerületi főigazgató ur f. évi ápril 19—21-ik napján végezte iskolánkban hivatalos látogatását. Ez idő alatt megvizsgálta az épületeket, szertárakat, gyűjteményeket; meg-

hallgatta az egyes tanárok tanításait s örömeinek adott kifejezést tanintézetünk szellemi előhaladása felett, s teljes elismerését fejezte ki úgy az igazgató-választmány, mint a tanári kar működése iránt s megelégedését az ifjúság képzettsége és magaviselete felett.

Hogy súlyos anyagi körülményeink mellett is ily eredményt értünk el, okát abban találhatjuk, hogy most is mellettünk voltak azok, kik szellemileg és anyagiilag oldalunknál állottak eddig is, ha tanintézetünk szükségleteinek fedezéséről volt szó. Így jöttek segélyünkre kegyadományainkkal a következők:

1. Mltsgos Dapsy Vilmos elnök ur szokott évi adományával 300— kr.
2. Rimaszombat városa:
 - a) építkezési kölcsön kamata 360—
 - b) évi segély czímen 305—
 - e) fában 218—
 - d) 14000 db téglá az építkezéshez 196— 1079— kr.
3. Rimaszombati takarékpénztár:
 - a) a folyó kiadások fedezésére 300—
 - b) a tanári nyugdíjintézetnek 50—
 - c) a tápintézetnek 20— 370— kr.
4. A gömörmezei nép- és iparbank:
 - a) a folyó kiadások fedezésére 50—
 - b) a tanári nyugdíjintézetnek 20—
 - c) a tápintézetnek 10— 80— kr.
5. Az ujalantvölgyi üveggyár részvénytársaság az 1890. üzletév eredményéből az alaptőkéhez 150— kr.
6. A rimamurány-salgó-tarjáni vasműegylet a folyó kiadások fedezésére 50— kr.
7. Ns. Dapsy Viktor ur az alaptőke gyarapítására 100— kr.
8. Néhai Jeszni Gáspár végrendeletileg az alaptőke gyarapítására 100— kr.
9. Tek. Batta Sámuel földbirtokos ur a tanári nyugdíjintézetre 10— kr.
10. A tiszai ág. ev. egyházkerület a folyó kiadások fedezésére 42·50 kr.
11. A Szondy-Kenessey alap 42— kr.
12. Néhai Csider Károly ur örökösei a boldogult emlékére ösztöndíj alapul 300— kr.
13. Papp Zsuzsanna kisasszony két szegénysorsu tanuló

jutalmazására sógornője néhai Papp Ábrahámné koporsójára szánt koszoru árát	10— kr.
14. A kishonti ág. ev. esperesség énektanításra	40— kr.
15. A gömői ev. ref. egyházmegye a perselypénzből:	
a) az alaptőke gyarapítására	3— kr.
b) a tanári nyugdíjintézetre	3— kr. 6— kr.
16. Tek. Vecsey Dezső földbirtokos ur a tanári nyugdíjintézetre	30— kr.
17. Kiszely Malvin urnő u. a. czélra	5— kr.
18. Vitéz Lajos pádári ág. ev. lelkész ur u. a. czélra	1— kr.
19. Raisz-Marikovszky Emma urnő u. a. czélra	5— kr.
20. Mgs. és főt. Kun Bertalan püspök ur dispensatióból u. a.	10— kr.
21. Tek. Boezkó Dániel földbirtokos ur u. a.	5— kr.
22. Az ifjúsági gyámintézet u. a.	10— kr.
23. A tanuló ifjúság u. a.	626 kr.
24. A tornacsarnok diszteremmé alakítására adakoztak: Dapsy Vilmos, Terhes Pál, dr. Marikovszky Gusztáv, Horváth János, Baksay József, Kubinyi Aladár, dr. Szabó Samu, Samarjay János 5—5 frt, Molnar József 3 frtot, a rimaszombati takerékpénztár 10 frtot, Nagy Ferencz, Tibély Zsigmond, Kishonthy Gyula, Lengyel Samu, Lőrinczy György, Hudoba Sámuel, Beliczky Viktor, Institórisz Endre, Madarász Pál, dr. Löcherer Tamás és Kalla Mihály 1—1 forintot, összesen	64— kr.

A fentebbieken kívül adományoztak még ngs. Ruthényi Béla ur 2 db 1□ met. faragott követ 18 frt értékben, Fábry János tanár ur 1 db mérő láncot és szinpadi kellékeket 15 frt és t. Nagy János ur 1 nagy nemzeti zászlót 10 frt értékben, a koresolya-egylet választmánya 10 darab ingyen sorsjegyet szegénysorsu és szorgalmas tanulók jutalmazására 20 frt értékben, Burró Imre egy db bélyegzőt 3 frt értékben, míg László János, K. Szabó János, Gaskó János, Takács László, Kovács Péter, Kovács Gyula, Turóczy János, ifj. Simon János polgártársaink 3 izben szolgáltattak esert a tornacsarnok egy részének kitöltéséhez.

Ezek szerint a lefolyt tanévben **2881 frt 76 kr.** kegyadomány folyt be részint készpénzben, részint természetben tanintézetünk czéljaira.

Fogadják a nemeslelkü tanügybarátok egyenkint és összesen hálás köszönetünket!

Az ekként befolyt segély tette lehetővé azt, hogy rendes kiadásainkat fedezhettük, hogy a lakbér rohamos emelkedése folytán az igazgató-választmány minden tanár számára 50—50 frtot lakbérpótlék czimen ez évben is kiutalványozhatott.

A tanintézetben levő összes butorokat leltároztuk s érték szerint elkönyveltük. Van e szerint a tanépületben 335 db butor darab, 2293 frt 98 kr. értékben.

Az említettekén kívül még két nevezetes mozzanatot kell fel-említenem, melyek a lefolyt tanévet emlékezetessé teszik.

Egyik az, hogy igazgató-választmányunk a mellékteleknek még idegen tulajdont képező részét is megvette 2400 frtért, s elhatározta, hogy a nyári szünidő alatt azon a kor- és nevelésügy kívánalmainak teljesen megfelelő mellékhelyiségeket épített.

A vételárt, valamint az építkezésre fordítandó 1500 frtot más forrás hiányában, ismét az alaptőkéből kell előlegeznünk, mi által jövedelmünk még nagyobb mérvben fog apadni, miután ez összeggel rövid 7 év alatt 21,868 frtot fordítunk befektetésekre. De a telekrész megvásárolása kerülhetetlen volt, mert így sem az udvart kellőkép a szabad tornagyakorlatokra kihasználni s üdülő helyeül be-rendezni, sem a mellékhelyiséget, — bár fenntartásuk eddig is tetemes áldozatba került, — czélszerűen elhelyezni nem lehetett.

A másik az, hogy tekintettel arra, miszerint a gymnasiumban működő tarárok fizetése a teljesített munkával nincs arányban, a mennyiben sem ötödéves pótlékra, sem nyugdíjra nem számíthatnak; s figyelembe véve azt, hogy a lakbér és megéletési viszonyok városunkban évről-évre nehezebbekké válnak, főképen pedig azt, hogy a felgymnasiumban életbe lépett kétirányu nevelés a tanerők szaporítását nélkülözhetlenné teszi, mert a tanárokat több óraszámmal terhelni nem lehet: feliratilag megkereste a nm. m. kir. tanügyi kormányt, hogy az eddig élvezett államsegélyt felemelni s egy új tanerőt kinevezni méltóztassék. E kérvényre még eddig a válasz nem érkezett le, minek sajnos következménye már most is érezhető, a mennyiben a tanári kar több tagja készül el innen oly helyekre, hol a teljesített munkával arányos javadalmazásban részesülhet, s hol családja jövőjeért folyton aggódnia nem kell. Pedig mi valamely tanintézet emelkedését — egyéb tényezők mellett — abban is találjuk, hogy ha a tanmódszer és fegyelemgyakorlás egyöntetű, mi pedig csak huzamosabb együttműködés folytán válik lehetővé. És épen ebben van a gyakori tanárváltozás veszedelme.

Reméljük azonban, hogy e veszedelmet a magas tanügyi kor-

mány — kérelmünk kedvező elintézése által — tanintézetünkről elhárítandja.

Ime ennyi az, mit a lefolyt 1890—91-ik tanévről iskolánk szellemi és anyagi ügyeire nézve elmondhatunk.

Most pedig hozzátok fordulok szeretett tanítványaink. Hiszen igen jól tudjátok mindnyájan, hogy a szeretet hozott ide benneteket; az fogadott és vezetett itt előre a tudományok mezején. — Megelégedésünkre szolgál az, hogy a legnagyobb rész örömet és boldogságot visz haza a szülői házhoz, míg — bár kevesen — vannak olyanok is, kikre sem szép szó, sem fenyegetés, sem büntetés hatással nem lévén, velük együtt lépi át a fájdalom, a bánat az apai ház küszöbét. — Ezekre otthon az apa lesújtó tekintete s az édes anya forró könnyei várnak ölelő karok s forró esők helyett. Ugyanazon ezél, ugyanazon eszközök; ott jutalom, itt bűnhődés!

Azonban a jók az öröm és boldogság között se feledkezzenek meg arról, hogy pályájuknak még csak kezdetén állanak, s hogy az élet sokat követel; a gyengék pedig saját kárukon okulva, vegyék figyelembe, hogy biztos jövőt kitartó munkaszeretet, műveltség és becsület biztosíthatnak, s csak úgy lehetnek idővel hasznos fiaivá szeretett magyar hazánknak, ha azon roppant tökélet, melylyel a gondviselés minden embert megáldott, mikor kiváló testi és szellemi erőikkel ruházta föl, önmaguk s a közjó hasznára fejlesztik és szaporítják. Ki ezeket könnyelműen elfecsérli, magát a Gondviselést csalja meg.

Végül köszönetet mondva tanintézetünk buzgó pártfogóinak, kik szellemileg és anyagilag folyton oldalunk mellett állottak; köszönetet mondva a nt. s tek. Igazgató-választmánynak iskolánk ügyeinek böles és önfeláldozó vezetéseért, és szeretve tisztelt Kartársaimnak, kik engem nagy felelősséggel járó igazgatói tisztemben lelkiismeretes buzgalommal támogattak, és a nagy közönségnek, mely bennünket megjelenésével megtisztelt; az ég áldását esdve iskolánkra, városunkra, nemzetünkre és hazánkra, az 1890—91-ik tanévet bezárom.

BODOR ISTVÁN,
igazgató.

III.

Igazgató választmány.

Elnök: *Dapsy Vilmos* nyug. legfőbb ítélőszéki bíró. Társelnök: *Hámos József* földbirtokos (l. Cserencsényben, u. p. Rimaszombat.) Tagok ev. ref. részről: *Terhes Pál* egyházmegyei tanácsbíró és *Szalóczy Dániel* rimaszombati lelkészek, *Dr. Szabó Samu* megyei főorvos, *Molnár József* ügyvéd és *Samarjay János* földbirtokos; ág. ev. részről: *Glauf Pál* rimaszombati lelkész és főesperes, *Kubinyi Aladár* kir. ügyész és esperességi felügyelő, *Liszka János* rimabrézói lelkész és alesperes, *Hamaliár Károly* a rimaszombati ág. ev. egyház felügyelője, *Dr. Marikovszky Gusztáv* a Malatinszky-család képviselője. Hivatalból tagjai: *Nagy Ferencz* városi főjegyző s iskolai pénztárnok, *Institórisz Endre* ügyész. *Bodor István* igazgató, *Zachar Gusztáv* jegyző; a tanári kar képviselői: *Baksay István* és *Fábry János*.

IV.

Tanári kar.

1. *Baksay István* r. tanár, 47 év óta tanít, a rimaszombati ev. ref. egyház főgondnoka, a rimaszombati takarékpénztár felügyelő bizottságának elnöke, a gömörmegeyi nép- és iparbank igazgatója, a városi ipariskola felügyelő bizottságának, a közös iskolaszéknek, a városi képviselőtestületnek, az igazgató választmánynak, a megyei bizottságnak rendes, az országos tanáregyesületnek választmányi tagja. Tanít vallást a VI., történelmet a IV—VI., mennyiségtant a III—IV. osztályban het. 17 órán. Az ifjusági könyvtár II. csoportjának öre. Osztálytanár a VI-ban.

2. *Bodor István* r. tanár, 20 év óta tanít, a gömörmegeyi nép- és iparbank felügyelő-bizottságának, a városi képviselő-testületnek, a közös iskolaszéknek, az egyháztanácsnak, az országos tanáregyesület-

nek, az igazgató választmányának rendes tagja; a nagy könyvtár öre, igazgató. Tanít vallást a III., IV., V., VII., VIII (ev. ref. vallásuaknak), magyart a VI. és VIII., latint a VIII. osztályban heti 17 órán.

3. *Fábry János* r. tanár, 41 év óta tanít, a megyei muzeum igazgatója, az egyháztanácsnak, a természetrajzi társulatnak, a közmüvelődési egyesület választmányának, az igazgató választmányának rendes tagja, a helybeli meteorologiai észleletek intézője, a természetrajzi szertár öre. Tanít vallást a VII., VIII. (ág. ev. vallásuaknak), német nyelvet a IV., V., természetrajzot a IV—VI., bölcészetet a VIII. osztályban, heti 19 órán.

4. *Kerekes Dezső* okl. r. tanár, tanít 12 év óta, a természet-tani szertár öre, a tanári könyvtár felügyelője. Tanít mennyiségtant az V—VIII., természettant a VII., VIII., phys. földrajzot a III. osztályban heti 22 órán. osztálytanár a VIII-ban.

5. *Kottusch Rezső* okl. r. tanár, tanít 16 év óta. Tanít latin nyelvet a VI., VII., görög nyelvet a VII., VIII. osztályban heti 21 órán. Osztálytanár a VII-ben.

6. *Polnis János*, okl. r. tanár, tanít 22 év óta, tápintézeti gondnok, a francia nyelv magántanára, az ifjúsági könyvtár I. csoportjának kezelője. Tanít magyar és latin nyelvet az I., német nyelvet a VI—VIII. osztályban, heti 21 órán. Osztálytanár az I-ben.

7. *Sárkány Imre* okl. r. tanár, 11 év óta tanít, a kishonti ev. esp. gyámint. és a helybeli ev. egyház jegyzője, a budapesti magyar gyorsírási egyesület levelező tagja, a földrajzi szertár öre, az ifjúsági gyámintézetnek elnöke, az ifjúsági könyvtár III. csoportjának felügyelője, a gyorsírászat tanítója. Tanít vallást az I., földrajzot az I., II. és VII., történelmet a VIII., magyar és német nyelvet a III. osztályban heti 22 órában. Osztálytanár a III-ban.

8. *Schönleitner Károly* r. tanár, 13 év óta tanít, a szabadkézi és mértani rajz, valamint a tornacsarnok szertárának öre. Tanít rajzoló geometriát az I—IV., rajzot az V., számtant az I., szepírast az I., II., tornát és szabadkézi rajzot az I—VIII-ik osztályban heti 29 órán.

9. *Dr. Szabó Samu* megyei főorvos s igazgató választmányi tag előadja a közegészségtant.

10. *Dr. Veres Samu* okl. r. tanár, 7 év óta tanít, a „Gömör-Kishont“ hetilap szerkesztője, az ifj. önképzőkör elnöke s az öszhangzatos énekkar és zenekar vezetője. — Tanít magyar nyelvet a IV., V. és VII., latin nyelvet a IV., történelmet a III-ik osztályban heti 22 órán. Osztálytanár a IV-ben.

11. *R. Vozáry Gyula* okl. r. tanár, 16 év óta tanít, tagja az orsz. tanáregyesületnek, a philologiai, a tiszántuli ev. ref. középiskolai tanáregyesületnek s a „Gömör-Kishont“ szerkesztő-bizottságának. — A tanári tanácskozmányok jegyzője. Tanít latin nyelvet a III. és V., görög nyelvet az V., VI. osztályban heti 22 órán. — Osztálytanár az V-ben.

12. *Zachar Gusztáv* r. tanár, 30 év óta tanít, a városi ipariskola felügyelő bizottságának elnöke, a közös el. és polg. iskolák gondnoka, a közös és ág. ev. iskolaszéknnek, az egyházi tanácsnak, az orsz. tanáregyesületnek rendes tagja, a tanári nyugdíj- és segélyző egyesületnek pénztárnoka, az igazgató-választmányi gyűlések jegyzője. Tanít magyar, latin nyelvet és számtant a II-ik, vallást a II., III. és IV. (ág. ev.) osztályban heti 20órán. Osztálytanár a II-ban.

13. *Latzek Gyula* r. kath. segédlelkész, tanítja a saját felekezetéhez tartozó ifjakat a vallástanra heti 6 órán.

14. *Singer S. Leo* izr. főrabbi az izr. növendékek hitoktatója heti 3 órán.

15. *Szöllösy István* ev. ref. és

16. *Prányi Vilmos* ág. ev. énekvezérek tanítják az egyház éneklést a saját felekezetü növendékeiknek heti 2—2 órán.

V.

Bevégzett tananyag az 1890—91. tanévben.

I. Osztály.

Vallástan: (A két prot. felekezet együtt.) A Mózesi és Jézusi vallás ismertetése Mózes és Jézus élettörténetével kapcsolatban, a hegyi beszéd. Kk. Kovács Sándor bibliai vallástana. Heti 2 órai Tanította: Sárkány Imre.

Magyar nyelv: Mondattani alapon a nyelvtanból: a hangok, betűk felosztása, mondatok, mondatrészek, mondatok nemei, a beszédrészek, az ige, alanyi és tárgyaz személyragjai, módjai, a eselekvés, és idei, teljes igeragozás; a névszó mint alany, tárgy, mint határozó, még pedig hely-, idő- és módhatározó; a jelző és fajai; az állitmány és kiegészítője, ismétlő összefoglalás a beszédrészek szerint, a névszók ragozása, szóképzés: a tövek, képzők, ige- és névszóképzés, összetett szavak. — Olvasmányok: tanító- és népmesék, leírások a népeletről, a magyar földről, elbeszélések a hunok és

magyarok történetéből, a görög mondakörből. Költemények könyv-nélkül is. Az olvasmányok értelmes, hangsúlyos olvasása, tartalmi megértése és előadása. Két hetenkint egy iskolai dolgozat az alak- és mondattan köréből. — Kk. Szinnyei József iskolai magyar nyelvtana I. rész és magyar olvasókönyve szintén I. rész Hetenkint 6 óra. Tan: Polnis János.

Latin nyelv: Alaktan mondattani alapon. A betűk, kiejtésök, szótagok elválasztása, hangsúlyozás. A főnév és általános nemi meghatározása. Névragozása az 5 declinatio szerint, a főnév különös nemi meghatározása és némely alaktani eltérése. A melléknév motiója és fokozása, számnevek, névmások. Sum igének ragozása és összetételei, a rendes igeajlitás cselekvő és szenvedő alakban a 4 conjugatio szerint. Olvasmányul szolgáltak egyszerű és összetett mondatok, melyek részint az általános emberi ismeretek köréből vannak véve, érdekes tartalommal bírnak, részint kisebb-nagyobb mesék. 1—80 és 98—109 latin és ugyanannyi magyar gyakorlat fordítása. Hetenkint egy iskolai dolgozat. Kk. Dr. Holzweiszig Frigyes rövid latin nyelvtana, fordította Székely Ferencz és ugyanezektől latin gyakorló könyv az első osztály számára. Hetenkint 7 óra. Tan. Polnis János.

Földrajz: Földrajzi előismeretek városunk és vidékének leírásával kapcsolatban. Magyarország földrajza: az alföldek, a Duna-Drávaköze, a Dráva-Szavaköze, a tengerpart, a felföldek; az egyes részek domborzata, vízrajza, jellemző növényei, állatai, ásványai, gyártelepei, fürdői, a főbb városok a vasutak mentén haladva. Az ország általános viszonyai s megyék székhelyeikkel. Európa többi részei: a körrajz, a törzs és tagok domborzata, vízrajza; éghajlat, növény s állatvilág, népek s államok; az egyes országok leírása: fekvése, népessége s főbb városai művelődési s ipar-kereskedelmi központok szerint csoportosítva. Kk. Dr. Némethy és Dr. Cserey Földrajza I. k. és Lange-Cherven Iskolai atlasza. Heti 4 óra. Tan. Sárkány Imre.

Számтан: Számképzés. Nevezetlen és egyszerű egész számok és tizedes törtek összeadása, kivonása, szorzása és osztása. Többnevű egész számokkal és tizedes törtekkel való számolás. — Számok oszthatósága. — Számolás közönséges törtekkel: összeadás, kivonás, szorzás és osztás. Méterrendszer és mértékek ismertetése. Kk. Zsindely István. Heti 3 óra. Tanította: Schönleitner K.

Rajzoló geometria: Bevezetéképen a rajzeszközök és szerek ismertetésével a pont, egyenes vonal és kör leíró magyarázata. — A négyzet és derékszög, a négyzet szerkesztése. A vonalak abszolút fekvése. Alapműveletek a távolságokkal. Egyenközíték és merőlegesek

szerkesztése. Egyenlőszáru derékszögű háromszög, a félderékszög. A derékszögű paralelogramm. A derékszögű háromszög. Egyenlőszáru és egyenlő oldalú háromszög. — Az eddigiek ismételése. — A rhombus, deltoid, különböző oldalú háromszög. A tanult háromszögek összefoglalása és azok magasságai. A rombold és paralelogrammnak ismételése. A trapez és trapezoid. A sokszög. Eddigiek ismételése. Összeillőség, hasonlóság és symmetria. Három és négyszögek területeinek meghatározása. A kör és ennél előforduló egyenes vonalak. Középponti és kerületi szögek, érintők szerkesztése. Két kör viszonylagos fekvése. A kör kerülete és területe. A kigyóvonal, csigavonal és elipsis. A geometriai elemek alapján síkdiszitmények ugymint derékszögű és ferdeszögű vonalcombinatiók, különösen az egyszerű meander, szőnyeg-minták, csillag-alakzatok és rosetták stb. rajzolása. A rajzgyakorlatok száma 20. Kk. Landau—Dr. Wohlrab szemléltető planimetria. — Heti 3 óra. Tanította; Schönleitner K.

Szépírás: Nagy Sándor Szépírászati előminták nyomán. Heti 1 óra. Tanította: Schönleitner K.

Torna: Szabad- és rendgyakorlatok. Katonai állás-, járás- és fordulatokkal. Táv- és magasságugrások, ugrások bakon és lovon. Egyszerű gyakorlatok a nyújtón és korláton, létrán, mászórudon, kötelen és gyűrűhintán. A szabadban való kirándulás és labdázás. Kk. Ravenstein Volksturnbuch és a gyakorlati szabályzat a magyar királyi honvédegyalogság számára. Heti 2 óra. Tanította: Schönleitner K.

II. osztály.

Vallástan: (Mindkét prot. felekezetbeliek.) Jézus példázatai. Az ünnepek s azok jelentősége — Jézus élettörténetének főbb mozzanatai alapján Kk. mint az első osztályban. Heti 2 óra. Tanította: Zachar Gusztáv.

Magyar nyelv: Az I-ső osztály tananyagának átismételése mellett: a névragos és névutós határozók. Összetett-, összevont-, rövidített-, s többszörösen összetett mondatok, körmondatok. Olvasmányok: rövid rajzok s elbeszélések, — a magyar föld, — a magyarok s görögök történelméből egyes nevezetesebb történelmi események, költemények; ezeknek értelmes és hangsúlyos olvasása, megértése s értelmes elmondása, nyelvtani s mondattani elemzés, kéthetenként iskolai dolgozat. Kk. Szinnyei József: iskolai magyar nyelvtan II. rész. Magyar olvasókönyv II. rész. Hetenkint 5 óra Tanította: Zachar Gusztáv.

Latin nyelv: Az I-ső osztály tananyaga ismételve s kibővitve, körülírt igehajtogatás, az igék időtőképzése, rendhagyó-, hiányos- s személytelen igék. Praepositíók. Coniunctiók, Interjectiók. Az olvasó könyvből 54 latin s nagyobbbrészt u. a. magyar gyakorlat fordítása. Hetenként 1 iskolai dolgozat. Kk. Dr. Holzweiszig Frigyes Latin-alaktana s gyakorlókönyvének 2-ik része. Hetenként 7 óra. Tanította: Zachar Gusztáv.

Földrajz: Ázsia, Afrika, Amerika s Ausztrália földrajza: az egyes földrészek körrajza, domborzati viszonyai, vízrendszere, éghajlat, ásvány-, növény- s állatvilága s népei, független országai, az európai népek gyarmatai és főbb városai. A földrészek s világtengerek helyzete a földgömbön. Kk. Dr. Németh és Dr. Cserey Földrajza II. k. és Lange-Cherven iskolai atlasza. Heti 4 óra. Tanította: Sárkány Imre.

Számtan: rövidített műveletek, arány, aránylat, aránylat feloldás, egyenes és fordított viszony, egyszerű hármasszabály és kamatszámítás, a százalékszámítás: adásvevésnél, bizománydíj, alkuszdíj, burkolatszuly és göngyfeltűleg, ráfizetmény, illetékszámítás és adó, biztosítási díj leróvat és ráadásnál. Váltó számítás. Állami és értékpapírok. Egyenlőtlen osztás. Társas szabály. Külföldi mértékek. Heti 4 óra. Kk. Zsindely István közönséges számtana 2-ik kötet. Tanította: Zachar Gusztáv.

Rajzoló geometria. A szögletes testek, kocka, négyoldalú oszlop, három s többoldalú szabályos gúla, az oktaedron, ikosaedron és dodekaedron megismertetése és hálózatukból a testek előállításai. Ezek ismétlése. A gömbölyű testek, a henger, kup és a gömb s hálózatukból a test előállításai, ezek ismétlése. Az egyenes, sík és testszög. A testek síkmetszetei. A testek hasonlósága, összeillősége és szimmetriája. A tanult szögletes és gömbölyű testek felszíne és köbtartalma. Testek és egyszerűbb tárgyak axonometriai rajzolása. A rajzgyakorlatok száma 20. Kk. Landau—Dr. Wohlrab Rajzstereometria. Heti 3 óra. Tanította: Schönleitner K.

Szépírás: Nagy Sándor szépírási előminták nyomán. Heti 1 óra. Tanította: Schönleitner K.

Torna: Ugy mint az első osztályban csak fokozottabb mértékben. Heti 2 óra. Tanította: Schönleitner K.

III. Osztály.

Vallás: (ev. ref.) Az új szövetségi könyvek ismertetése, tartalma, jelentősége és irói. K. k. Bibliai bevezetés, átdolgozta Radácsi

György. Heti 2 óra. Tanította: Bodor István. — (ág ev.) Kereszttyén élet. Kereszttyén egyház, alkotmány. K. k. Csisko János Kereszttyén vallástan és erkölestan. Heti 2 óra. Tanította: Zaebor Gusztáv.

Magyar nyelv: a) Olvasmány: Néhány kisebb leírás és elbeszélés, A magyar nép rokonai, Körösi Csoma Sándor, Nagy Lajos és a Hunyadiak kora. Költemények: Both bajnok özvegye, Szibinyányi Jank, Mátyás anyja, Hymnus, Szózat, Szülőföldemen, A hamis tanu, Csa'ádi kör, Pató Pál ur. b) A nyelvtan rendszeres áttekintése; hangtan, szótan, mondattan. c) Írásbeli dolgozatok 2 hetenként. részint az olvasmányok, feldolgozása, részint a nyelvtani anyag begyakorlására különös tekintettel a helyesírásra. Kk. Lehr A. és Riedl Fr. olvasókönyve III. r. és Szinnyei József Rendszeres magyar nyelvtana. Heti 3 óra. Tanította: Sárkány Imre.

Latin nyelv: a) Olvasmány a római történelemből: Előkor. Királyok kora. Köztársaság kora. Phaedrus meséiből 8 mese. Némely szereplő beszéde valamint a mesék nagyobbára könyv nélkül is. Livius és Phaedrus élete s római régiségek. b) A declinatio és coniugatio folytonos ismétlése mellett az összes casusok használata a mondattanból azaz az alany, tárgy és mindenféle határozó, jelző s állítmánykiegészítő, a mint a szövegben előfordult. c) Írásbeli dolgozatok minden héten a fordított szövegben előforduló anyag átalakítása és a mondattani szabályok begyakorlása mellett. Kk. Elischer Latin olvasó és Bartal—Malmosi Latin mondattan. Heti 6 órá. Tanította: R. Vozári Gyula.

Német nyelv: a) Olvasmány: Geschichten vom Herakles I—VI. VIII. IX. és XIV-ik szakaszai, s köv. költemények: Nachtlid, Die Rache, Der Mutter Grab, Salomon und der Semann, Des Knaben Berglid, Der Hirsch, Räthsel, Lied eines Armen. A költemények s néhány prózai részlet könyv nélkül is. b) Nyelvtan: a névelő, főnév, melléknév ejtegetése, a melléknév fokozása, számnév, névmás fajtái, viszonzszók, a segítő, gyenge, erős, személytelen, visszaható, összetett s rendhagyó igék ragozása, határozók, kötőszók. c) Írásbeli iskolai dolgozat két hetenként az olvasmánnyal kapcsolatban. Kk. Hoffmann Mór Német nyelvtan és olvasókönyve I. r. Heti 4 óra. Tanította: Sárkány Imre.

Történelem: Heti 4 óra. Magyarország története a honfoglalás kezdetétől az 1867-iki kiegyezésig. Varga Ottó kézikönyve szerint. Magyarország a jelenben, alkotmánytan és pol. földrajz u. a. szerzőtől. Tanította: Dr. Veres Samu.

Természettani földrajz: A főbb physicali törvények, kísérleteken

bemutatva; a föld mint égi test a naprendszerben; a föld szárazulata, vizei, légköre és belseje. K. k. Schmidt Ágoston „Physikai földrajz.“ Heti 2 óra. Tanította: Kerekes Dezső.

Számtan: Az alapműveletek ismételése egész és törtszámokkal. Rövidített szorzás és osztás. Viszonyok egyszerű s összetett arányok. Az arányok különbözőféle alkalmazása, arányos osztás, vegyítésszabály, láncszabály, kamatos kamat s kamatszámítás. K. k. Zsindely István számtana. Heti 3 óra. Tanította: Baksay István.

Rajzoló geometria: A távolság felmérése. Alapműveletek a távolságokkal. A szög felmérése, a szögek nevei, alapműveletek, a szögekkel. A háromszög felmérése, összeillő- és hasonló háromszögek. A négyszögek felmérése, összeillő- és hasonló négyszögek. A sokszög felmérése, trianguláció módja szerint. A sokszögek összeillősége, hasonlósága és symmetriája. Merőlegesek és egyenszögűek szerkesztése. Helyszinrajzolás. Az eddigiek összefoglalása és ismételése. Az egyenes és a kör. A szög és a kör. Két kör viszonylagos fekvése, az érintők és a kör szerkesztése. A rajzgyakorlatok száma 14. Kk. Landau—dr. Wohlrab. Rajzoló geometria III. f. Heti 2 óra. Tanította: Schönleitner Károly.

Torna: Az egyszerű szabad gyakorlatok különféle nevei; állások, tagszabadgyakorlatok minden irányban, de csak egyoldalú mozdulatokkal, járó szabadgyakorlatok változó ütemben és a futás egyes alakjaiban. Rendgyakorlatokból: sorfelállítás, igazodás, fordulatok, menet előre, hátra, oldalt, kanyarodás oldal és arezszorban. Szereken ugyanaz mint a II. osztályban, csak fokozottabb mértékben. Heti 2 óra. Tanította: Schönleitner Károly.

IV. Osztály.

Vallás: (Ev. ref.) mint a III-ik osztályban. (Ev. ág.) mint a III-ik osztályban.

Magyar nyelv: Heti 4 óra. Irálytan, a stilsztika első része. Nyelv fejlődés, idegen elemek a nyelvben. Képes beszéd. Az irály tulajdonságai: tiszta magyarság, világosság, szabatosság, erő és csinosság. Költészet és próza. Verstan: ó klasszikai, modern és nemzeti versformák. Olvasmány: Toldi tizenkét ének, — Toldi estéje hat ének. Kéthetenként egy írásbeli dolgozat. Kk. Góbi Imre Irálytana. Tanította: Dr. Veres Samu.

Latin nyelv: Heti 6 óra. Az alaktani ismeretek rendszeres átismételése s folytonos ébrentartása mellett az egyszerű és összetett

mondatszerkezet ismertetése. Esetek, módok és idők használata, a consuetio temporum törvényeinek begyakorlása. — Olvasmány: Róma története, Men. Agrippa. C. M. Coriolanus, — Phaedrus meséi; Ovid. Fast lib. Fabii. Kk. Bartal-Malmosi mondattana, — szemelvények a fentebb megjelölt szerzőktől. Tan: Dr. Veres Samu.

Német nyelv: Az alaktani ismeretek folytonos gyakorlása mellett a szóképzés tana és a mondattan. Az alany, állítmány, jelző, kiegészítő, határozó használata. Összevont mondatok. Szórend. Olvasmányok: Der Argonenzug (B. G. Niebuhr), der hörnerne Siegfried, Siegfrieds Empfang am Hofe zu Worms, Siegfried und Chrimhilde, és a következő költemények: das Riesenspielzeng, Legende vom Hufeisen, der Sänger, der wilde Jäger, der betrogene Teufel, der Alpenjäger, der Traum, Bürgerleben im Frieden, könyv nélkül is megtanulva. A prózai olvasmányoknak megfelelő fordítások magyarból németre, élő szóban rögtönzött alkalmazása. Tankönyv: Hoffmann Mór „Német nyelvtan és olvasókönyv.“ II. rész kéthetenként iskolai írásbeli dolgozat. Heti 3 óra; egész évben 100 óra. Tanította: Fábry János.

Természettudományok: Ásványtan vegytani előismeretek; az ásványok alaki, természettani és kémiai tulajdonságai, az ásványok részletes leírása, a kőzet- és földtan elemei, a föld korszakai. Buza J. tankönyve szerint. Vegytani és lángkísérletek, ásványvizsgálat és gyűjtés, jegecsminták készítése. Magyarország térképe ásvány- és földtani szempontból. Heti 3 óra, egész évben 102 óra. Tanította: Fábry J.

Történelem: Az ókor. A keleti népek s azok mivelődési állapota. A görögök. Róma a császárság megalapításaig. Szilágyi Sándor tankönyve szerint. Heti 3 óra. Tanította: Baksay István.

Számtan: Bevezetés a betűszámtanba. A négy alapművelet egész számokkal és törtekkel. Geometriai haladvány mint osztás eredménye. Közös osztó, közös többszörös. Elsőfoku egyenletek egy ismeretlennel. Hatványzás, gyökzévés. Az arányok ismételése. Kk. Močnik-Klamarik Algebrája. Heti 3 óra. Tanította: Baksay István.

Rajzoló geometria: Az ellipsis, Hyperbola, Parabola szerkesztése több módon. Ezek ismételése. Az egyenes, sík- és testszög. Síkidomok projektíója egy síkon és két síkon. A testek projectíója egy és két síkon. A vetülettan ismételése. Combinált testek ábrázolása alap és homlokzatban. Épülettervek megismertetése és készítése. A keresztyén templomok, nevezetesen: Az ó-keresztyén, a bizanczi-, román-, gót- és renaissance templomok megismertetése. A római és görög épületek s különösen a görög oszleprendek ismertetése. A

rajzgyakorlatok száma 12. Kk. Landau-dr. Wohlrab rajzoló geometria III. f. Heti 2 óra. Tanította: Schönleitner K.

Torna: Ugymint a III. osztályban. Heti 2 óra. Tanította: Schönleitner K.

V. Osztály.

Vallástan: (Ev. ref. és ág. ev.) A keresztyén egyház története a reformációig Kovácsy Sándor tankönyve szerint. Heti 2 óra. Tanította: Bodor István.

Magyar nyelv: Heti 3 óra. Szerkezettan. Fogalom-ítélet. Tárgy és anyag, az anyaggyűjtés utja, módja. A vázlat kifejtése, a szerkezet főszabálya. Az írásművek fajtái: leírás-elbeszélés, elmélkedés, levél és chria. Olvasmányok: A törökök városainkban (Salamon F.). Visszatekintés (Arany), A télről (Greguss), Parainesis (Kölcsey), Előadások a balladáról, románczról és ódáról, kapcsolatban Berzsenynek, Aranynak s más jelesebb költők műveinek olvasásával. Írásbeli dolgozatok: A földműves eszközei, Vasárnapi népszokások, Naplemente a pusztán (leírások). A művészet hatása (vázlat). Paraszt lázadás 1514-ben (elbeszélés). Barátaink megválasztása (elmélkedés). Chria különböző tételekről. Kk. Gobi Imre „Szerkesztéstan“, Arany J. balladáit, Berzsenyi ódáit. Tanította: Dr. Veres Samu.

Irodalmi olvasmányok. A görög nyelvet helyettesítő tantárgy heti 2 órán. a) Magyar irodalom: Kármán J. (Uránia, A nemzet csinosodása, Az oszlopokról stb.), Kazinczi (Levelei), Kölcsei (Védelem P. J. számára, Magyar játékszin, Emlékbeszédék Kazinczy és Berzsenyi felett), Baróti, Rajnis, Révai, Virág (versei), Salamon F. (A Hunyadiak kora). — b) Görög irod.: A görögök történetírása, Herodotos rövid ismertetése. Thukydides élete, műveinek tartalma, szerkezete, jellemzése. Olvasm.: Görögország legrégebb állapota, A peloponesusi háború okai, A korinthusiak féltékenysége Athaene növekvő hatalmával szemben, Tengeri ütközet Actiumnál, Potidea ostroma, Thukydides történelmi módszere, szónoki beszéd, halotti szertartások, Perikles halotti beszéde stb. Az olvasmányokban előforduló nehezebben érthető helyek magyarázata. A görög hitrege (mythos) kapcsolatban az általános görög (állami, családi, szellemi) élet ismertetésével stb. Heti 4 óra. Tanította: dr. Veres Samu.

Latin nyelv: a) Olvasmányok: Livius XXI. könyve némi kihagyással. Az anthológiából: Lesbia verebének halálára. Tavasz dal. Vitézség dicsérete. Mulandó tavasz, mulandó élet. Ambarvalia. A költő műve halhatatlan. A költő halhatatlan. Tibullus halálára. Az

ember sorsával elégedetlen. Livius, Catullus, Horatius, Tibullus, Propertius, Ovidius élete és római régiségek. — b) A nyelvtan folyamatos ismétlése mellett a beszéd- és mondatrészek szabályai a casusok minden szabályaival s a leggyakrabban előforduló fő- és mellékmondatok szabályai a szöveg alapján. — c) Minden két hétben írásbeli dolgozat, a tanult szöveg átalakítása után magyarról latinra fordítás. Kézikönyv: Bartal-Malmosi Livius és Mondattan. Heti 6 óra. Tanította: R. Vozári Gyula.

Görög nyelv: a) Az Abel-Schenkl-féle olvasókönyvből az 1. 3. 7. 9. 11. 13. 15. 17. 19. 21. 25. 27. 29. 39. 43. 45. 59. 71. 73. 75. 77. 79. 81. 83. 113. 115. 117. 119. 121. 123. 125. 127. 131. 135. 137. 139. 141. 143. 145. 147. 149—165. gyakorlat és olvasmány fordítása. — b) A nyelvtanból a név- és igeragozás, melléknevek fokozása, számnevek, névmások, szóképzés, szóösszetétel, határozóképzés és a szövegben előjövő legegyszerűbb és leggyakoribb mondatnemi szabályok. c) Minden két hétben egy írásbeli dolgozat. Kézikönyvek: Abel-Schenkl Görög olvasó. Dóczy Imre Görög mondatnemi. Heti 4 óra. Tanította: R. Vozári Gyula.

Német nyelv: A mondatnemi betegezése: az összetett mondat és fajtái; a mellé- és alárendelt mondatok szerkesztése; a mellékmondatok rövidítése; a többszörösen összetett mondatok, körmondatok, megfelelő írás- és szóbeli gyakorlatokkal dr. Szemák tankönyve nyomán. Olvasmányok: prózai és költői szemelvények. Herder „Cid“-jéből 23 válogatott románcz fordítva, részben (8) könyv nélkül, prózában földolgozva, tartalmi és tárgyi magyarázattal. Hoffmann Mór „Német tan- és olvasókönyve“ III. köt. 2-ik kiadás. Iskolai és házi dolgozat havonként. Heti 3 óra, egész évben 95 órán. Tanította: Fábry János.

Történelem: Róma története Augusztustól a császárság bukásáig. A népvándorlás s az annak folytán keletkezett új államok. Az izlam eredete és terjedése. A hűbértség. A pápaság és császárság küzdelme. A keresztes háborúk kora. A középkori intézmények bomlása. A nagy királyságok alakulása. Kk. Szilágyi Sándor Egyetemes története. Heti 3 óra. Tanította: Baksay István.

Természettan: *Növénytan:* az őszi flóra egyes alakjainak ismertetése után a szövet- és alaktan, a növények élete, rendszeres leírásuk, földrajzi elterjedésük. Mikroszkopiai vizsgálatok, rajzolás, gyakorlatok a növények meghatározásában, növénygyűjtés, kirándulások. Kk. Buza J. növénytana; segédkönyv: dr. Cserey növényhatározója. Heti 2, egész évben 70 órán. Tanította: Fábry János.

Mathesis: a) Algebra: Algebrai kifejezésekkel való műveletek. Proportiók tana. Határozott elsőfoku egyenletek több ismeretlennel. Hatványozás, binomok magasabb pozitív egész számú hatványai (Pascal-féle háromszög). Gyökvonás és számműveletek gyökmennyiségekkel. — b) Geometria: Planimetria a körbe és a kör körül rajzolt sokszögek kivételével — Kk. Močnik-Klamarik-Wagner Algebra és geometriája. Het. 4 óra. Tanította: Kerekes Dezső.

Szabadkézi rajz: Stylizált levelek és virágok, görög, arabs és középkori (román, góth) sík-diszitmény-elemek, szalag-diszkek stb. rajzolása egyszerű színezéssel fali táblák után. Het. 2 óra. Tanította: Schönleitner Károly.

Torna: Ugyanaz mi a VI. osztályban. Het. 2 óra. Tanította: Schönleitner Károly.

VI. Osztály.

Vallástan: (Ev. ref. és ág. ev.) A keresztyén egyház története a reformációtól kezdve. Kovácsi Sándor tankönyve szerint. Het. 2 óra. Tanította: Baksay István.

Magyar nyelv: A prózai írásművek elmélete. Olvastattak: Borozló védelme 1474-ben, Gr. Teleky Józseftől. A nemesség győzelme az urakon 1525, Horváth Mihálytól. A Hunyadyak harca a török ellen, Salamon Ferencztől. Eszmék Magyarország története philosophiájához, Pulszky Ferencztől. Több szónoki beszéd Periklesz, Kölcsey, Deák és Kossuthtól; értekezések, ezeknek alapján az elbeszélő, szónoki és értekező próza. Schakespeare Julius Caesarja és Moliere Tudósnök ezimü vigjátéka, ezeknek alapján a tragicum és comicum, a tragoedia és comoedia szerkezete, kellékei. — A magyar nyelv eredete és fejlődése. Írásban feldolgozták: „A szorgalom mindent legyőz.“ „A tudomány a legnagyobb kincs.“ „A próza elmélete s fajtái.“ „A bizonyítékok s ezek elhelyezése.“ „Védbeszéd egy vak apagyilkos felett“ (megbeszélés alapján). „Nagypénteken“ (elmélkedés). „Julius Cásár jelleme.“ „A tudós nők“ szerkezete. „Utirajz.“ Kk. Góbi „Rhetorikája“ és ifj. Szinnyey József „A magyar nyelv rövid rendszere.“ Het. 3 óra. Tanította: Bodor István.

Latin nyelv: A római történetírók s Sallustius. Sallustius Jugurthája, az alak- és mondattan folytonos ismétlése s tárgyi magyarázat mellett. Róma fénykora. P. Vergilius M. életrajza, irodalmi működése. Az Aeneis szerkezete, a költői előadás sajátosságai. Olvasmányul: Az Aeneis I. II. éneke. Szóbeli stylusgyakorlatok s 2 hetenkint írásbeli feladatok magyarból latinra, tekintettel a latin stylus

begyakorlására és a nyelvtani szabályok ismétlésére. Kk. Holub, Salust. Jugurthája s Veress Verg. Aeneise. Het. 6 óra. Tanította: Kottasch Rudolf.

Görög nyelv: a) Olvasmány: Az Ábel-Schenk-féle olvasókönyvből 3 párvers, 10 mese, 10 epitymbion epigramma, 3 protreptikon. A Horváth-Schenk-féle szemelvényből Az anabasisban: Az ifjabb Kyros, Vonulás a király ellen, A kunaxai ütközet, Kyros jelleme. Az apomneumata-ban: Herakles a válaszuton. b) Az V. osztályban tanultak ismétlése mellett a „mi“ végű igék minden osztálya, s mindenféle szótagtoldó s tőváltoztató ige s a leggyakrabban előforduló mondattani szabályok, u. m. casusok használata, acc. c. inf. s gen. abs. s fő- és mellékmondatok. c) Minden két hétben írásbeli dolgozat a szöveg átalakítása és a szabályok begyakorlása mellett. Kézi könyv Ábel-Schenkl Görög olvasó és Dóczy Imre Görög nyelvtan. Horváth-Schenkl Chrestomathia. Het. 4 óra. Tanította: R. Vozári Gyula.

Német nyelv: A német költészetből a legszükségesebb vers-tani ismeretek, u. m. a szótagok hangsúlyozása, rythmus, leggyakrabban előforduló verslábak, versmértékek, a rímről, versfajok, versszakok, költői képek és alakok, néhány költői műfaj a lantos és tanító költészetből. Költői olvasmányok könyv nélkül is: Der wilde Jäger, Das Lied von braven Mann, Der Fischer, Johanna Sebus, der Sänger, Der Zauberlehrling, Der Schatzgräber, Legende von Goethe. Prózai olvasmányok: Wilhelm von Oranien (Charakteristik), der Vesuv, die Palmen. Havonként egy iskolai dolgozat. Kk. F. M. Gredy „Die deutsche Poetik“ és Hoffmann Mór „Német tan- és olvasókönyv“ III. köt. Het. 3 óra. Tanította: Polnis János.

Történelem: Az ujkor. A felfedezések. A reformáció. A tudomány és művészet ujjá ébredése. A vallásos és nemzeti háborúk. A fejedelmi absolutismus kora. Demokratikus mozgalmak. A francia forradalom. Napoleon kora. A juliusi forradalom s annak hatása. Az 1848-iki események rövid vázlata. Szilágyi Sándor tankönyve nyomán. Het. 3 óra. Tanította Baksay István.

Természettudomány: Állattan: elemi és összetett szervek; az állat-élet működése, renészerez leírás, földrajzi elterjedés. Buza J. állat-tana nyomán. Mikroszkopiai vizsgálatok, rajzolás, az állatok meghatározása: rovargyűjtés, az állatok kikészítése (tömés) gyakorlatilag. Segédkönyv: Kirándulók zsebkönyve. Het. 3, egész évben 102 órán. Tanította: Fábry János.

Mathesis: a) Algebra: A hatványozás általánosítása. Műveletek

zero, negatív és tört kitevőjű hatványok és gyökmennyiségekkel. Irracionális és imaginaris gyökök. A számrendszer fogalma, különböző számrendszerekben az alapműveletek, átmenet egyik rendszerből a másikba, különböző rendszerbeli alaptörtek, véges és szakaszos tizedes törtek átalakítása közöséges törtekké. Logarithmusok elmélete és alkalmazása.

b) Geometria: A körbe és kör körül irt sokszögekre vonatkozó tételek, a kör és részeinek kerülete és területe. Geometria és trigonometria. Kk. Močnik-Klamarik-Wagner „Algebra és Geometria.“ Het. 3 óra. Tanította: Kerekes Dezső.

Torna: Összetett szabadgyakorlatok, ellenoldali mozgásokkal alkalmazva. Rendgyakorlatokból, a fentebbiek főképen az alkalmas és változó felállításához, melyben a szabadgyakorlatok történnek. Szergyakorlatok nehezebb, több erőt és ügyességet igénylő gyakorlatok az I. osztályban említett szereken. Het. 2 óra. Tanította: Schönleitner Károly.

VII. osztály.

Vallás: (ev. ref.) A vallásos eszmék története. Szász Domokos Kolozsvár 1889. Heti 2 óra. Tanította: Bodor István. — Ág. h. ev. Bibliai bevezetés. Ó- és ujszövetségi olvasmányok. Het. 2, egész évben 58 tanórán. Tanította: Fábry J.

Magyar nyelv: Heti 3 óra. Költészettan. Lélektani és széptani alapfogalmak; a szép és fajtái; a rut. Tragikum, komikum, humor. A költészet s költemény fogalma; verstan. Költői műfajok: leiró, elbeszélő és drámai költészet. A belvilág költészete; érzelmi költemények: a dal, elegia, óda; tanító költészet: költői levél, bölcselő ének, gnoma; satira, epigramma. Tárgyi költészet: költői festés, genre, idyll. Elbeszélő költészet tárgya, szerkezete: a monda, rege, legenda, regekép, románcz, ballada, hősköltemény, regény, novella, költői elbeszélés, oktató elbeszélés. Drámai költészet: drámai jellemek, cselekvény, szerkezet, előadás. Tragoedia, komoedia, középfajú dráma, daljáték. drámai költemény. Az egyes műfajok tárgyalásánál megfelelő olvasmányok, részletesen tárgyaltattak: a Zrinyiász, Buda halála, Elvesztett alkotmány. Otthelló, Liliomfi, Mátyás diák, Proletárok, Az ember tragoediája. Írásbeli dolgozatok: Pókainé, A vár és banderialis rendszer. A dráma és eposz. Éva jelleme az ember tragoediájában. A juvenálishi és horátiusi satyra összehasonlítása, Áldozatkészség nélkül nincs hazafiság. „Mohács“ és az elegia elmélete. Tanította: Dr. Veres Samu.

Latin nyelv: A római szónoklat, és ékesszólás. M. Tullius Ciceró élete és művei, olvasmányul szolgált: De imperio Cn. Pompeii; In Catilinam I. II; Pro Sext. Roscio Amerino, megfelelő tárgyi magyarázat s nyelv és mondat tani ismétlés kíséretében: különös tekintettel a beszédek mind szerkezetére, mind előadási módjára s általában az ókori retorika szabályaira. P. Vergilius M. VI. éneke. Szóbeli stílusgyakorlatok s kéthetenként írásbeli magyar-latin feladatok. Kk. M. T. Ciceronis Orat. sel. XIX. (Teubner.) — Veress Verg. Aen. Het. 6 óra. Tanította: Kottasch Rudolf.

Görög nyelv: Az Odyssea szerzője, tartalma, szerkezete. A Homerosra s a homerosi költeményekre vonatkozó nézetek. Az epikus kor vallási, erkölcsi s társadalmi felfogásának ismertetése. Az ióni dialektust jellemző nyelvi sajátosságok. Az alak- és mondat tan folytonos ismétlése mellett kellő tárgyi magyarázat kíséretében olvastattak: Hom. Odys. I. II. III. Herodotos életrajza, történetírása. A történetírás fejlődése, virágzása s hanyatlási korszaka. Olvasmányul: Herod. VIII. könyve. Kéthetenként egy iskolai írásbeli magyar-görög dolgozat, fő tekintettel a mondat tani ismeretek bővítésére. Kk. Dietsch, Herod, Veress, Hom. Odys. Het. 5 óra. Tanította: Kottasch Rudolf.

Német nyelv: Némely fontosabb irodalom történeti ismertetések, nevezetesen a német hős monda és szereplése a középkori költészetben, az udvari eposz és lantos költészet (Minnegesang) legfőbb költői, a népeposz, Nibelungdal és Gudrun, a mesterének (Meistergesang); a reformáció-korszak képviselői: Luther, Hutten, Ulrik és Sachs János; az utánzó korszakból: nyelvtársulatok, első és második sziléziai iskola, a lipeseiek és svajeziak hareza, a lipesei és porosz költőikör. — Olvasmányok: Goethe „Herman und Dorothea“ idyllikus eposzából a 7-ik, 8-ik és 9-ik ének és Schiller „Wilhelm Tell“ színművéből az első felvonás. Havonként egy iskolai dolgozat. Kk. Dr. Heinrich Gusztáv „Deutsches Lehr und Lesebuch“ 3-ik kötet és Weber Rudolf „Goethe Hermann und Dorothea“-ja, valamint Dr. Heinrich Gusztáv „Schiller Wilhelm Tell“-je. Het. 3 óra. Tanította: Polnis János.

Politikai földrajz: Európa, Ázsia, Amerikai, önálló államai s az európaiak gyarmatbirtokai. Tárgyaltattak történelmi alakulásuk, földrajzi viszonyaik s ezek alapján az őstermelés, ipar, kereskedés s mivelődés terén való fejlettségük és állami szervezetük, Kk. Scholtz A. Politikai földrajza. Heti 2 óra. Tan. Sárkány Imre.

Mathesis: a) Algebra: A másodfoku egyenletek teljes elmé-

lete, a másodfokúra redukálható magasabb fokú egyenletek. A függvény fogalma, a másodfokú függvény maximum és minimum értéke. Arithmetikai és geometriai progressziók, utóbbiak alkalmazása kamatos kamat, járadék- és törlesztési számításoknál. Végtelen geom. progressio alkalmazása szakaszos tizedes törtek átalakításánál.

b.) Geometria: Algebrai kifejezések geom. ábrázolása. A pont koordinatái, két pont távolsága, a kör, egyenes, parabola, ellipszis és hyperbola egyenlete. Stereometria: Kk. Mauritz Rezső és Ábel Károly tankönyvei. Het. 3 óra. Tanította: Kerekes Dezső.

Természettan: Bevezető alapfogalmak. Mechanika. Akusztika. Optika. Kk. Czögler Alajos „Természettan“. Het. 4 óra. Tanította: Kerekes Dezső.

Torna: Szabadgyakorlatok, sorfelállítás, igazodás. Fordulatok helyben és járásközben. Rendekbe való fejlődés és sorbaszakadás, sornytások. Szergyakorlatok felváltva, függésre és támaszra szolgáló eszközökön. Het. 2 órán. Tan. Schönleitner K.

VIII. Osztály.

Vallás. (ev. ref.) mint a VII-ik osztályban. — Ag. h. ev. Bibliái bevezetés. Válogatott bő olvasmányok úgy az ó-, mint az újszövetségből. Het. 2, egész évben 58 tanórán. Tanította: Fábry J.

Magyar nyelv. A magyar nemzeti irodalom története az egyes korokat és írókat jellemző irodalmi művek alapján. Olvasmányul szolgáltak azon művek, melyek a tanulók ismeretkörét kiegészítik, egyszersmind a nyelv fokozatos fejlődését feltűntetik. — Írásban a következő tételeket dolgozták fel: „Minő hatással vannak a különböző évszakok az emberre,? — „A tatárjárás következményei.“ — „Kiki annyit ér a mennyit használni képes.“ — „A valódi tudás alapja a tapasztalás.“ — „A mimika a szónoklatban és a köznapi beszédben.“ — „Mi biztosítja előhaladásunkat az életben?“ (versenymű.) — „Róma alkotmánya főbb vonásaiban.“ — „A rómaiak családi viszonyai.“ Kk. Beöthy. Het. 3 óra. Tanította Bodor István.

Latin nyelv: Taciti Annales I. könyv. Qu. Horatius Flaccus. I. könyv. 1, 2, 6, 7, 9, 10, 12, 15, — II. könyv. 2, 3, 14, — III. könyv. 1, 4, 6, 30, — IV. könyv. 4. Carmen seculare. — Epodon liber. 2, 13, 16. — Satirák I. könyv. 1, 8, 9. De arte poetica, alaki szerkezeti és tárgyi magyarázatokkal. Havonként két írásbeli dolgozat. Az alak és mondatok ismétlése, extemporalék. Régiségtan és irodalomtörténet. Kk. Bartal-Malmosy Horatius, Pirchala Taciti An-

nales és Szerlemhegyi irodalom története. Het. 5 óra. Tanította: Bodor István.

Görög nyelv: Homer Iliasának tartalma, szerkezete, olvasmányul szolgált: II. I. II. III. éneke, a nyelv s mondatok s az ion dialektus ismétlése mellett, szem előtt tartva a szükséges nyelvi magyarázatokon kívül a homerosi kor erkölcsi világfelfogását s a költői előadás módjának megvilágítását. — A görög bölcsészet és Sokrates. Sokrates erkölcsi felfogásának méltatása. Plato élete és művei. Olvasmányul: Critó. — Kéthetenként írásbeli dolgozat. K. k. Homer II. (Teubner). — Szamosi Plato Critója. Het. 4 óra. Tanította: Kottasch Rudolf.

Német nyelv: A német irodalomtörténetből a második virágzó korszak, különösen Klopstock, Wiland, Lessing, Herder, Goethe, Schiller, Hainbund, Drang-korszak. — Olvasmány: Sturm- és Goethe, „Iphigenie auf Tauris“ színművéből a negyedik és ötödik felolvasás nyelvi és tárgyi magyarázatokkal. Havonként egy iskolai dolgozat. Kk. Dr. Heinrich Gusztáv „Deutsches Lehr- und Lesebuch“ III. kötet és Dr. Bauer Simon Goethe Iphigenie auf Tauris. Het. 2 óra. Tanította: Polnis János.

Történelem: Magyarország oknyomozó történelme, különös tekintettel az alkotmány s mivelődés fejlődésére, és a világtörténelmi eseményekkel való összefüggésre. A főbb kulfők ismertetése. Kk. Varga Otto „A magyarok oknyomozó történelme.“ Heti 3 óra. Tanította: Sárkány Imre,

Mathesis. Az algebrai és a geometriai tananyag ismétlése. A kapcsolástan elemei, permutatio, combinatio, variatio. Newton binomialis tétele. Kk. Mauritz Rezső „Algebra“ és „Ábel“ „Károly“ Geometriája, Het. 2 óra. Tanította: Kerekes Dezső.

Természettan: Hőtan és a chemia elemei. Magnesség és elektromosság. A kosmographia elemei. — Kk. Czögler Alajos „Természettan“-a. Het. 4 óra. Tanította: Kerekes Dezső.

Philosophiai propaedeutika: Lélektan: a lelki élet és főbb csoportjai; az érzetek, a képzetek, a tudat és a képzetek tüneményei, akadály mozgalmak, a mozgások tüneményei. Logika: a logikai gondolkodás kifejlődése a képzetek associatív és apperceptív összeköttetései, az általános (fogalmak, itéletek, következtetések) és rendszeres gondolkodás (meghatározás, osztályozás, bebizonyítás) formái; a tudományok fölosztása s a főbb (inductív) és deductív módszerek. Dr. Pauer Imre tankönyvei nyomán. Írásbeli dolgozatok az idősza-

kok végén. Philozophiai olvasmányok. Het 3, egész évben 93 órán.
Tanitotat: Fábry János.

Torna: A tananyag ugyanaz, mint a VII-ik osztályban. Het. 2 óra. Tanitotta: Schönleitner K.

Nem kötelezett tantárgyak.

1. *Francia nyelv*. Ezen közkedvelt modern nyelv tanításánál német szövegű tankönyvet szoktam használni. A társalgás és tannyelv ez órákban kizárólag a német, a haladóknál a német és francia vegyest. Összesen beiratkozott 14 tanuló, 2 huzamos betegeskedés folytán kilépett. Haladó volt 5, a többi kezdő. Tananyag: a kiejtés, névelők, a főnév alkalmazása a mondatban, melléknév és határozók fokozása, névmások, számnevek, a két segítő és rendes igék hajlítása megfelelő fordítási gyakorlatokkal és kisebb prózai olvasmányokkal. Kk. Dr. Karl Ploetz Elementarbuch der französischen Sprache. Het. 2 óra. Tanitotta Polnis János.

2. *Szabadkézi rajz*. (III—VIII. osztályban hetenkint 2 óra.) Kezdők: a meander összetettebb alakzatai. Stilizált levelek és virágok, palmetták, fonadékdiszek, levél- és virág-szalagok. Haladók: Stilizált polychron síkéitmények rajzolása és festése. Stilizált oszlopfelek, párkányok és más építészeti alkatrészek árnyékolt rajzolásai. Tanitotta: Schönleitner Károly.

3. *Gyorsírás*. Levelezési írás Gabelsberger-Markovics rendszere szerint Forrai Soma tankönyve nyomán, az őszi és téli időben heti 1, februártól kezdve heti 2 órában. A tanév elején beiratkozott 22 növendék a III—VII. osztályokból, a tanév végén vizsgálatot tettek 14-en. Tanitotta: Sárkány Imre.

4. *Öszhangzatos ének*. Het. 2 óra. Az V—VIII. o. tanulói közül az alkalmasabbak kötelesek ez órákra járni. Az év folyama alatt a következő dallamokat gyakorolták be: „E szép hazában,“ „Tornász induló,“ „Járjatok be minden földet,“ „Csendes éj,“ „Serenád,“ „Deres a fü,“ „Halvány arcom.“ Tanitotta: Dr. Veres Samu.

5. *Zenekar*. Het. 2 óra. A tanulók közül azok, kik némi előzetes képzettséggel bírtak, önként vállalkoztak. A tagok között volt 2 első, 3 második hegedűs, 4 kontrás, 1 celló, 1 flóta, 1 nagybőgő, összesen 12 zenész. A kezdet nehézségeivel küzdve, ez első év alatt nagyobb eredményt nem ért el az egyesület, de a következő évek nagyobb reményekre jogosítanak. Tanitotta: Dr. Veres Samu.

VI.

Érettségi vizsgálat.

A folyó évi április hó 15-ik napjáig 14-en jelentkeztek érettségi vizsgára. Az írásbeli érettségi vizsgát, minthogy egy betegség miatt visszalépett, tizenhárman tették le május hó 21—25-ik napjain.

A feldolgozandó tételek voltak:

I. Magyar nyelv- és irodalomból:

a) Mi tette a görögöket a legmiveltebbekké s a rómaiakat a leghatalmasabbakká?

b) A vallás és bölcsészet viszonya.

c) A lelki élet főbb jelenségei.

Az első tételt kidolgozta 4, a másodikat 2, a harmadikat 7. Jelesen dolgozott 3, jól 5, elégségesen 5 tanuló.

II. A latin nyelvből: Cicero „De Senectute“ című művéből a 70—73-ik pont. Jelesen dolgozott 3, jól 5, elégségesen 5 tanuló.

III. A görög nyelvből: A testvéri szeretetről, Xenophon. — Jelesen dolgozott 2, jól 5, elégségesen 6 tanuló.

IV. Németből: A kivándorló család (elbeszélés). Jelesen dolgozott 5, jól 5, elégségesen 3.

V. Mathesiből: a) Kerestetik a hold parallaxisa és ebből a hold távolsága a következő adatokból: Berlinben és a Jöreménység fokánál, mely helyeknek földrajzi szélessége $52^{\circ} 31' 13''$, illetve $33^{\circ} 55' 15''$, megmérték ugyanazon napon deleléskor a hold zenit-távolságát és $41^{\circ} 15' 44''$, illetve $46^{\circ} 33' 37''$ -nek találták.

b) Három oldalú piramis alapélei $a=5$ m., $b=6$ m., $c=7$ m., minden oldalél $= 8$ m., mekkora a piramis térfogata? — Jelesen dolgozott 2, jól 4, elégségesen 5, elégtelenül 2.

Az ág. ev. vallás-vizsgálója jun. hó 24-én volt nt. Baltazár Antal jolsvai lelkész ur elnöklete alatt.

A szóbeli érettségi vizsga június 29—30-ik napján volt mélt és főtiszt. Kún Bertalan püspök ur elnöklete alatt s ns. dr. Ballagi Aladár egyetemi tanár s kormányképviselő ur jelenlétében. — A vizsgáló bizottság tagjai voltak az említettek kivül: nt. Liszkay János alesperes ur, mint az igazgató-választmány megbízottja, Bodor István igazgató s a magyar és latin nyelv és irodalom, Polnis János a német nyelv és irodalom, Kottasch Rezső a görög nyelv és iroda-

lom, Sárkány Imre a történelem és Kerekes Dezső a mathesis és physica tanára.

Szöbéli érettségít tett 13 ifju. Jeles eredménnyel érettnék nyilvánítottatott 3, u. m. Ladányi Béla (mindenből), Kovács László és Bazovszky Lajos; — jó eredménnyel 2, u. m. Lattyák Nándor és Pivko Vladimir, míg Ablonczy Pál, Müller Lajos, Pollák János, Paál Gyula, Vinis Viktor és Vitályos József elégséges fokozattal. Ketten két hó mulva javító vizsgára utasítottak.

Azok közül, kik a vizsgát sikerrel tették le, lép a theologiai pályára 5, jogira 3, orvosira 1, katonaira 1, posta és távirdához 1.

VII.

Ösztöndíjak, tan- és tápdíj-elengedés s egyéb jótétemények.

A) Igazgató-választmányunk a tanév végével a tanári kar ajánlatára a következőket jutalmazta meg:

1) A néhai *Teleky-Róth Johanna* grófnő által alapított ösztöndíjból 38 frtot kapott rendes pályázat alapján Bazovszky Lajos VIII. oszt. tanuló.

2. A *Huszt József-féle* 1000 frtos alapítvány kamata 45 frt, egyenlő részben Liszky Gusztáv VII-ik és Róth Róbert VI-ik oszt. tanulók közt osztatott meg.

3. A *Miklovics György-féle* 1000 frtos alapítvány kamatát, 45 frtot kapták Vince István VII-ik és Zachar Gusztáv VI-ik oszt. tanulók.

4. A *Nagy Lajos* emlékére tett alapítvány kamatát, 45 frtot nyerték Bodor Dezső VI-ik és Terhes Sámuel I-ső oszt. tanulók.

5. A *Huszt Andrásné-féle* 600 frt kamatát, 27 frtot nyerte Kovács László VIII-ik oszt. tanuló.

6. A *Csider Károly* emlékére tett 300 frtos alapítvány 9 havi kamatát, 11 frt 35 krt kapta Koós Mihály V-ik oszt. tanuló.

7. A *Lichárd Károly-féle* 100—100 frtos alapítványok kamatait 5—5 frtot nyerték Viaszt Gusztáv és Szontagh László V. oszt. tanulók.

8. A *Konyha József-féle* 200 frtnyi alapítvány kamatát kapta Guhr Mihály VII-ik oszt. tanuló.

9. A *Pelsőcz-Szentpétery* 100 frtos alapítvány kamata, 5 frt

Horváth László V-ik és Kaszper László IV-ik oszt. tanulók közt osztatott meg.

10. A *Káposztás József-féle* 42 frtos alapítvány kamata, 2 frt Tóth Bertalan V-ik oszt. tanulónak adatott.

11. A gróf *Forgách Gyuláné* 200 frtnyi alapítványa még az 500 frtot el nem érven, az alapító levél értelme szerint kamatai a tőkéhez csatoltattak.

12. Két szegénysorsu, jó magaviseletű s szorgalmas tanulók jutalmazására szeretett sógornője néhai Papp Andrásné ravatalára szánt kőszorunak árában 10 frtot küldött az igazgatósághoz *Papp Zsuzsanna* k. a., mely összeget Asztalos Kálmán VII-ik és Pap Dezső IV-ik oszt. tanulók kapták.

11. Az egyesült *Likér-rimabrézói* ág. ev. egyház alapítványának kamata, mely pályaművek jutalmazására van szánva, az alapító-levél értelmében még a tőkéhez csatoltatott. Ma már 34 frt 60 kr.

B) A letűnt 1890/91-ik tanévben iskolánk előljárósága tandíjban 29 tanulónak 466 frtot, tápdíjban 20 tanulónak 301 frtot engedett el. — Ünnepi jótéteményben részesült 21 ifju 317 frtnyi összegben.

Ezek szerint tanintézetünk részint közvetlenül, részint közvetve ez év folytán **1286 frt 35 krnyi** segélyben részesítette szegényebb sorsu és szorgalmasabb növendékeit.

VIII.

T a n e s z k ö z ö k.

a) Könyvtárak:

1. *Nagy könyvtár*: Könyvtárunk állománya a lefolyt évben 39 kötet művel szaporodott, melynek legnagyobb részét a Magyar Tud. Akadémia kiadványai teszik. Ajándékban kaptunk Széplaky Lajos urtól 17 kötet, többnyire történeti becsü művet. A tanári könyvtár részére járattuk: 1. „Prot. egyházi és iskolai lap“-ot, 2. „Ev. egyházi és iskolai lap“-ot, 3. „Sárospataki Lapok“-at, 4. „Nyelvőr“-t, 5. „Philologiai Közönyt.“ 5. „Philosophiai Szemlét.“ 7. „Magyar Szemlét.“ 8. „Természetrizai Közönyt.“ 9. „Művészi ipart“. 10. „Tanári Közönyt.“ 11. Egyetemes közoktatási szemlét.“ 12. „Földrajzi közleményeket.“ 13. „Századokat.“ 14. „Magyar tört. életrajzo-

kat. „15. „Magyar nyelvtört. szótárt.“ 16. „Magyar írók élete és munkáit.“ 17. „Kárpát-egyesület évkönyveit.“ Könyvtárnok: Bodor István.

2. *Ifjúsági könyvtár.* Három csoportból áll. Az elsőhöz tartoznak azon könyvek és ifjúsági folyóiratok, melyek az I-ső és II-ik osztályu tanulóknak vannak szánva. A könyv olvasást kisebb növényeknél inkább jutalmazásnak tekintjük és így olvasni való könyvet rendszerint csak azon tanulók kaphatnak, kik máskülönbén kellő szorgalmat tanúsítanak és iskolai kötelességöknek mindenkor eleget tesznek. Ez idén e csoportnál összesen 509 számú könyvforgalom volt. E csoportban van jelenleg 118 kötet könyv. Kezelője Polnis János.

A második csoportban a III—V. osztály számára alkalmas könyvek vannak. E csoport 152 kötetet tartalmaz, melyből 28 kötet ez évi szerzemény. A forgalom volt 318. Kezelője Baksay István.

A III-ik csoportról, mely a VI—VIII-ik osztályok számára van berendezve, a lefolyt tanévben új leltár készült, mely szerint abban van 216 mű 321 kötetben. Az évi gyarapodás 48 mű 50 kötetben. Ebből vétel útján szereztünk 22 kötetet, u. m. a Nemzeti Könyvtár magyar irodalmi kiadásaiból 20 kötetet, Varga Ottó Aradi Vértanuk Albumát és Hörk. J. Hős Keczer András című művét. Ajándéku kaptunk boldogemlékü Csider Károly ur könyvtárából 25 kötetet, melyek közt különösen becsesek Arany J. Koszorújának 4 s Szépirodalmi Figyelőjének 3 kötete, és a Kárpát-Egyesület Évkönyvének 7 évfolyama; az ifjúsági műkedvelő-előadás alkalmából hozatott színművek közül 11-et; Sárkány Imre tanártól 4 kisebb történelmi művet az Olesó Könyvtár kiadásában. Végre a tanév végén a Természettudományi Társulattól 17 füzetet a Népszertű természettud. értekezésekből, melyek azonban használatba csak a jövő tanévben jönnek s a fenti kimutatásba nincsennek beszámítva. A könyvtár kezelője Sárkány Imre.

b) **Szertárak.**

I. Természettudományi muzeum. 1. *Az állattani osztály* vétel útján a következőkkel szaporodott: Amphioxus lanceolatus, Pennatula phosphorea, Pelagia noctiluca, Sphaerocoum punctatum, Thalassicola nucleata (borszesz-készítmények); Charadrius auratus, Parus pendulinus, Parus caudatus, Tichodroma muraria, Emberiza citrinella (egy pár), Parus coerulens, Fringilla coelebs, Fringilla montifringilla, Saxicola rubetra, Sturnus vulgaris, Pyrrhula vulgaris (egy pár, Máramarosból), Ruticilla thytis Kunszt K. tömése; Gammel Alajostól 100 faj Hy-

menoptera, 25 faj Neuroptera, 30 faj Orthoptera, 100 faj Hemiptera és 20 db biológiai tárgy 53 frt 50 krért; ajándék útján: Dapsy Vilmos urtól egy szép him tuzok (20 frt értékben), dr. Richter Aladár urtól egy idéltlen tyuktojás, Fábry János tanártól Julus terrestris, Ciconia nigra, darázs-fészkek, selyemgubók, Kiszely János urtól Strix aluco, összesen 25 frt 07 kr. értékben. Az iskolai állatpraeparáló gyakorlatokhoz Hanvay Zoltán ur (két db éji gém), Okolicsányi János, Bodor Dezső, Bónis Béla tanulók és mások több madár-hullát küldtek be. Kiváló gyakorlottságra az állatkitömésben szert tettek: Okolicsányi J., Bodor D., Loisch J., Seres B., Törék L., Marczell K., Noszko J., Róth R., Novek B. — Volt az előző évben:

635 szám alatt	2320 darab	1503 frt 28 kr. értékben
szaporított	284 szám alatt	298 darab 78 frt 57 kr. értékben

van jelenleg 919 szám alatt 2613 darab 1581 frt 85 kr. értékben.

2. *A növénytan osztály* ajándék útján azon növényrészekkel, melyeket Bónis B., Dráskóczy G., Glauf P., Liszka K. és más tanulók gyűjtöttek, s melyekhez a szaktanár is nagyobb számmal járult, növekedett. Ez osztályban volt:

1196 sz. a.	1879 darab	151 frt 25 kr. értékben
szaporítás	29 sz. a.	31 darab 5 frt 15 kr. értékben

van jelenleg 1225 sz. a. 1910 darab 156 frt 40 kr. értékben.

3. *Az ásvány- és kőzettani osztálynak* azon része, mely a középiskolai oktatásra szükséges anyagot szolgáltat, a múlt évben rendezve lett. Vétel útján beszereztünk: 6 db mikroszk., kőzetecsiszolatot (Gránit, Syenit, Diorit, Perphyr, Szurokkő, Gneis) 3 frt 60 krért, 132 db kőzetet 22 frtért, 2 kareztáblát, 15 üvegesét készítmények számára 1 frt. Ajándéku: Ruffinyi Jenő bányamérnök urtól egy szép Volnynt, Liszka Károly V. oszt. tanulótól 22 db, Törék L., Törköly J., Fabricziusz J., Marczell B., Stralendorff Gy. és Batta B. tanulóktól egy-egy ásványt, összesen 5 frt 70 krért. A mennyiben pedig az ásványtan tanításával a vegytan elemei kapcsolvák össze, a meglevő chemiai anyagok és készülékek is rendezve lettek. E csoporthoz szereztünk: 40 db dugós üveget, 20 db kémcsövet, 1 kgr. Naphtalint 7 frt 10 krért. Liszka Károly V. oszt. tan. 3 vegyanyaggal szaporította. E szerint ez osztályban van jelenleg:

a vegytani csoportban	146 sz. a.	205 db	85 frt 95 kr.
az ásványtani	„	170 sz. a.	455 db 157 frt 90 kr.
a kőzettani	„	127 sz. a.	129 db 40 frt — kr.

Összesen: 443 sz. a. 789 db 283 frt 85 kr.

Ezekon kívül van még nagymennyiségű (Gömörmege bányászati és geológiai viszonyait jellemző) ásvány-, kőzet- és kővületanyag, mely rendezésre vár. Száma és értéke e nélkül meg nem állapítható.

A természetrajzi muzeum butorzata a következőkben foglalható össze:

az állattani osztályban van 4 szekrény	166 frt — kr.
a növénytani osztályban van 2 szekrény	137 frt — kr.
az ásványtani osztályban van 5 szekrény	105 frt 40 kr.
egyéb butorzat	6 db 49 frt — kr.

Összes érték: 457 frt 40 kr.

A fizikai szertár ez évi gyarapodása:

1. Rheostat	8 frt — kr.
2. Szétszedhető inductio-készülék interruptorral	15 frt — kr.
3. Készülék a hőkoztá kiterjedéshez	13 frt — kr.
4. Készülék a fémek fajmelegének összehasonlításához	20 frt — kr.
5. Foucault-féle inga vasállványon	8 frt — kr.
6. Izlandi kettőspát rhomboeder	6 frt — kr.
7. Hőmérő 3-féle beosztással	1 frt 80 kr.
8. Egy kis mechanikai műhely berendezéséhez többféle szerszám és készülék	46 frt — kr.
9. Holub Theophil VIII-ik osz. tan. készített egy kis esztergapadot	30 frt — kr.
10. Ugyanesak Holub készített egy centrifugális fuvót és egy csigasort	5 frt — kr.

Összesen: 157 frt 80 kr.

III. Földrajzi tanszerek. Földrajzi tanszereink a lefolyt évben 4 darabbal szaporodtak, u. m. Berghaus-Gönczy-féle Észak- s Dél-Amerika és Ausztrália fali-térképeivel 19 frt 50 kr. és Budapest tájékoztató térképével, melyen a főbb épületek rajzban feltüntetvék, 1 frt 50 kr. értékben. Ezekkel együtt van 60 drb kézi- és fali-térképünk.

IV. A régiséggyűjteménynek Lovesányi Zoltán körjegyző egy — a velkenyei templom alapásatása alkalmával talált — kis urnát ajándékozott. Ezzel a régiség- és pénzgyűjteményben van 1002 drb. — *A kézműtárgyakhoz* járult azon gyűjtemény, melyet Reiss Sándor ur a kokovai fagyapotgyár készítményeiből 12 dobozban összeállított és ajándékozott. Ezzel a tárgyak száma 26-ra emelkedett.

V. A philológiai muzeumnak alapját ez iskolai évben vetettük meg. Ugyanis ezen célra s a tanári nyugdíjintézet alaptőkéjének gyarapítására az ifjuság Vozáry Gyula tanár ur vezetése alatt 1890. november 8-án jótékonycélu színelőadást rendezett, melynek jövedelméből 38 frt 55 krt fordítottunk a görög és római életet feltüntető képek beszerzésére. Ezeknek száma 53.

IX.

Ifjusági egyesületek.

a) *Önképzőkör.*

A gymnásium felső osztályainak növendékei az előző évek példájára, 1890. szeptember 8-án ismét megalakították önképző körüket, melynek nevét (Tompakör) még elődeiktől örökölték. Az önképzőkör munkássága felett való felügyeletet a tanári kar Dr. Veres Samu tanárra bízván, fentebb jelzett napon a tanárelnök vezetése alatt a kör tisztviselői kara következőleg alakult meg: Ifjusági elnöké lett Ladányi Béla, titkárrá Kovács László, jegyzővé Vinis Viktor, pénztárnokká Bazovszky Lajos VIII. oszt. tanulók. A kör ülését hetenként egyszer tartotta. Ez üléseken az irodalmi önképzésnek minden nemét több kevesebb sikerrel művelték ifjaink, — még pedig az egyes tudományokban való előhaladásuknak megfelelőleg, a felsőbb osztályosak önálló műveket alkottak, míg az V—VI. oszt. tanulói szavaltak s figyelemmel hallgatták képzetesebb tanuló társaik bírálatait. Az egész év folyamán alatt 35 rendes önképzőkori ülés volt. Ez üléseken 52 növendék szavalt, kik közül 25 nyert dicséretet, 27-nek törekvése elismerő méltánylásban részesült. Elemzéssel egybekötött szavallás volt tiz, melyek közül hatot a kör emlékkönyvbe iktatni határozott. — A titkári hivatalhoz hat eredeti költemény is beadatott, melyek közül kettő a legmagasabb kitüntetésben, az emlékkönyvbe való felvételben részesült. A szépfoglaló felolvasások közül a Ladányi Béla és Kovács László szépirodalmi értekezéseik véettek fel az emlékkönyvbe, míg hat hosszabb tanulmányt igénylő komolyabb munka dicséretben részesült.

Október 6-án és márczius 15-én önképzőkörünk nyilvános üléseket tartott a gymnásium diszes tornatermében, melyet az érdeklődő közönség mindkét alkalommal színültig megtöltött. Alkalmi beszédek, felolvasások és szavallatok által bebizonyította ifjuságunk azt,

hogy a hazafias eszmék iránt lelke fogékony s lelkesült hangulatát tekintve, a szülők és az ifjuság barátai azon jogos reményt táplálhatják kebelökben, hogy gymnasiumunk falai között növendékeink a tudományok alapelemein kívül erős nemzeti érzést szívnak magukba.

Rendezett ezenkívül az egyesület mult év november 8-án egy műkedvelői előadást *Vozári Gyula* tanár vezetése alatt, melyben a kör tagjain kívül *Soós Irén*, *Csathó Anna* és *Miskolczy Margit* kisasszonyok vettek részt. Előadták a „*Kérők*“ és a „*Szegyenlős*“ című vigjátékot; a tiszta jövedelem egy filologiai muzeum felállítására fordított. Az előadásban részt vett hölgyek fogadják intézetünk meleg köszönetét.

A tanári kar által kitűzött pályakérdésekre 10 pályamunka érkezett be. A pályaművek közül az egyes szaktanárok bírálata alapján nyertesek lőnek; Vincze István VII. o. t. a Reguly Péter emlékére tett alapítványnak f. évi. jul. 1-ig esedékes kamatát 7 frtot „A honvédelem fejlődése Szt. Istvántól III. Károlyig című dolgozatával.“ 2. *Ladányi Béla*, a társulati nagyobb díjat 6 frtot. „A klasszicizmus hatása irodalmunk fejlődésére“ című munkájával. 3. *Kovács László* VIII. o. t. a Jánosdeák László emlékére tett alapítvány kamatainak felét, 5 frtot „Magyarország szerepe Nyugat Európa megvédelmezésében Kelet betörései ellen“ cz. m. 4. *Ruik László* VII. o. t. ugyanazon alap kamatainak másik felét, 5 frtot hasonló című művével. 5. *Lattyák Nándor* VIII. o. t. a Szabó Márton-féle alaphól 5 frtot hasonló című m. 6. *Bazovszky Lajos* VIII. o. t. a Fülep Béla emlékére tett alapítvány kamatát 4 frt 50 krt, h. cz. m. 7. *Ladányi Béla* VIII. a társulati kisebb díjat 3 forintot. „Névtelen hősök“ című ódájával.

A kör záró ünnepélyét 1891. június 14-én tartotta szépszámu közönség jelenlétében a következő műsorozattal: 1. Énekkar. 2. Megnyitó beszéd Dr. Veres Samu tanár elnöktől. 3. Jelentés a kör egy évi működéséről, felolvasta Kovács László titkár. 4. Ráchel siralma Aranytól, szavalta Vinis Viktor VIII. o. t. 4. Nemzetünk szerepe Nyugat megvédelmezésében kelet betörései ellen, pályanyertes mű, felolvasta Bazovszky Lajos VIII. o. t. 5. A klasszicizmus hatása irodalmunk fejlődésére pálya ny. m. felolvasta Ladányi Béla VIII. o. t. 6. „Tetemre hívás“ Aranytól, szavalta Novek Béla VI. o. t. 7. Énekkar.

A társulatnak volt 26 rendes és 35 pártoló tagja. Vagyona részint tőkésítve, részint készpénzben 195 frt 35 kr.

b) Ifjusági gyámintézet.

Ez intézetünk, melynek célja az ifjuságban a jótékonyág és áldozatkészség nemes érzelmeit felkölteni, a lefolyt évben — fenállásának 17. évében — következő eredménnyel működött: Adakoztak: I. osztály 6 frt 53 kr., II. oszt. 5 frt 65 kr., III. oszt. 4 frt 09 kr., IV. oszt. 4 frt 08 kr., V. oszt. 6 frt 69 kr., VI. 4 frt 56 kr., VII. oszt. 1 frt 40 kr., VIII. oszt. 1 frt 53 kr., összesen 34 frt 53 krt, melyhez a mult évi 84 kr. maradványt és 30 kr. kamatot adva, a teljes bevétel 35 frt 67 kr. volt. Ez összeget ifj. gyámintézetünk alapszabályai szerint következőleg osztottuk ki: 1) a gömöri ev. ref. egyházmegyei gyámoldának 10 frt. 2) az e. e. e. gyámintézetnek 10 frt. 3) a helybeli tanári nyugdíntézetnek 10 frt, 4) a bpesti prot. árvaháznak 3 frt. a 4) Kun Bertalan-alapra 2 frtot. A felmaradó 67 krnyi összeg a postaköltség levonásával a jövő tanévre marad.

Sárkány Imre, gy. i. elnök.

X.

Tanári nyugdíjintézet.

Iskolánk a tanári nyugdíj és segélyző egyesületnek gyarapításán folyton éber gonddal fáradozik. Év év után mulik s az országos felekezeti nyugdíjazás ügye folyvást magvalósulásra vár. Reménylünk, sőt hisszük, miszerint a magas tanügyi kormány annak mielőbbi életbe léptetésén készséggel munkálkodik, de valjon időközben nem merülnek-e fel oly gátló körülmények, melyek a megvalósítást megátolhatják, — nem tudhatjuk. Az iskolák s ezek között egyesült iskolánk is, nem várhatja tétlenül a megígért országos intézmény létrejövetelét, mert tanárai s azok családjai jövőjének biztosításáról lehetőleg gondoskodni szent kötelességének ismeri. Hathatósan támogathatják az iskolák fentartóit eme nemes törekvésében az egyes szülők, sőt a kulturális célokért egyébként is lelkesülő egyes jóltevői és egyesületek. A lefolyt 1890—91-ik tanévben nyugdíjintézetünket szives adományokkal gyarapították: 1. Kiszely Malvin urnő 5 frttal. 2. Vitéz Lajos pádári ev. lelkész ur 1 frttal. 3. Batta Sámuel bejei földbirtokos ur 10 frt. 4. Raisz-Marikovszky Emma urnő 5 frttal. 5. Gömöri ev. ref. egyházmegye egyházai 3 frttal, 6. mlt. és főtiszt. Kun Bertalan tiszáninneri ev. ref. püspök ur Vargha István helybeli lakosnak dispensatioja díjából 10 frttal. 7. Gömörmegeyi nép- és ipar-

bank 20 frttal, 8. Helybeli takarékpénztár 50 frttal, 9. Boczko Dániel ur 5 frttal. 10. ifj. gyámintézet 10 frttal. 11. Ifjusági maradványpénzből 6 frt 26 krral. 12. ifj. szinieladásából 47 frt 40 krral. 13. Vecsey Dezső mérnök 30 frttal. Az adományok összege 202 frt 66 kr. A nyugdíjintézeti alapvagyon 1891. július 1-én 6300 frt.

A midőn fent elősorolt jöltevőink adományait megörökítjük s irányukban az iskola és tanári karnak hálás köszönetét e helyen is kifejezni kedves kötelességünknek ismerjük, ajánljuk zsenge intézményünket úgy a tisztelt szülék, mint a tanügyet lelkesen pártfogoló egyesek és testületeknek további kegyes pártfogásába.

Zachar Gusztáv, pénztárnok.

XI.

Tápintézet.

A tápintézetbe fölvételek a főgymnasium bármely rendes tanulója hitfelekezeti külömbség nélkül, ha a kellő díjat az intézet gondnokánál félévénként előlegesen befizeti. Szegénysorsu, de szorgalmas és jó magaviseletű növendékek díjelengedésben részesülnek, a mi azonban csak az ebédre vonatkozhatik, ha ez iránt hiteles vagyontalansági és az előző tanévről jó eredményt feltüntető iskolai bizonyítvánnyal ellátott kérvényeiket főgymnasiumi igazgatóságunkhoz legkésőbb augusztus hó 15-ik napjáig beküldik. De hogy minél több tanuló részesülhessen ily kedvezményben, intézetünk évről-évre mindkét prot. felekezeti lelkes közönséghez s minden nemes tanügybaráthoz kénytelen bizalommal fordulni, és pártfogását, áldozatkészségét ismételve igénybe venni. Nem akarjuk és nem szeretjük hinni, hogy a humánus intézetek ezen jótékony éltető forrása, mely rég időtől fogva oly bőven és gazdagon buzgott, most egyszerre elapadna. Mert nemcsak városunk, megyénk, de hazánk legtávolabbi részeiben is még mindig találkozik meglehetősen számu pártfogó, ki meleg rokonszenvét ezen egyesült prot. főgymnasium iránt épen ez által tanúsítja, hogy jól szervezett tápintézetéről kegyesen megemlékezik, és azt évek hosszu során át hathatósan segíyezi, gyámolítja.

Az ellátási díj egy egész iskolai évre ebédért 26 frt, vacsoráért 16 frt és evőeszközök használatáért 40 kr., összesen: 42 frt 40 krajczár.

Ebédre kapnak a tanulók marhahuslevest, árpadara, köles vagy

rizskásával, vasár- és ünnepnapokon olykor tésztával is, $\frac{1}{7}$ kgr. hust, külön sürü ételt, ünnep- és vasárnapokon mindig sült marhahust, egyszer hetenkint turósgaluskát, és $\frac{1}{4}$ kgr. naponta süttött friss kenyeret; vacsorára pedig vagy elegendő főzeléket, egyszer hetenkint turósgaluskát, egyszer gulyáshust, egyszer pörköltet, egyszer marhahus peesenyt és fejenként ismét $\frac{1}{4}$ kgr. kenyeret.

A tápintézetbe fölvételek ez idén 70 tanuló, 8-al több, mint az előző évben. Ezek közül csak 3 nem járt vacsorára, a többi ebédet és vacsorát is fogadott. A második félévben kilépett egy és így a tanév végéig 69 maradt. Ebédijmentes volt 4 tanuló, 6 frtot fizetett szintén 4, 10 frtot 3, 12 frtot 1, 16 frtot 3, 18 frtot 1, 20 frtot 4 és így 20 tanuló 308 frt kedvezményben részesült.

A mult 1889/90-ik tanévben a bevétel volt kérvényezés utján 579 frt 24 kr., tápdíjakból 2280 frt 30 kr. Élelmezésre kiadás volt 2253 frt 43 kr., vegyes 614 frt 71 kr. Minden tanulónak ellátása 46 frt $25\frac{1}{3}$ krba került és így az intézet pótolta mindegyiknél 3 frt $85\frac{1}{3}$ krt s a tanév elején elengedett 222 frt kedvezményen felül 238 frt 70 krt, összesen 460 frt $90\frac{2}{3}$ krt.

A tápintézet jöltevői közt különösen kiemelendő a helybeli takarékpénztár és a gömörmezei nép- és iparbank, az előbbi ugyanis 20 frttal, az utóbbi 10 forinttal gyarapította alaptőkéjét. Az ez idei kérvényezett összeghez jelentékenyebb adománnyal járult Rimaszombat városa 6 frt, Dapsy Vilmos ur ő méltósága 5 frt, Bubics Zsigmond püspök ur ő méltósága és dr. Senka József ur kórházi főorvos Kassán 5—5 frt, Nyiregyháza városa 5 frt, Budapest főváros, 5 frt, Szabadka városa 10 frt, báró Prónay Dezső ő méltósága Acsán 10 frttal. Boldogult Miklóvics György tanár alapítványa kamataiból ez idén is a végrendelet értelmében Szentgyörgy napján ünnepélyes vendégségben részesült a tápintézeti ifjuság. Megemlékező még, hogy Kálmán Lajos és János derék mészárosaink a marhahusnak kilóját 36 kron, Molnár János helybeli sütőmester pedig a kenyérnek kilóját 9 kron szolgáltaták ki az intézetnek. Mind azon lelkes jöltevők, kik a szegényebb sorsu tanulók ezen valóban üdvös intézménye iránt szives áldozatkészségükkel annyi meleg részvétet tanúsítanak, fogadják e helyütt is őszinte hálás köszönetünket.

Polnis János, tápint. gondnok.

XII.

Tanuló ifjúság névsora.

I. osztály.

- Adám Zoltán, izr. Rimaszombat, Gömörmege.
 Agócs Sándor, r. k. Serke, Gömörmege.
 Bábay István, ev. ref. Tornallya, Gömörmege.
 Batta Pál, ev. ref. Tornallya, Gömörmege.
 5 Bódy Béla, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 Borszéky Béla, izr. Feled, Gömörmege.
 Boza Lajos, ev. ref. Simoni, Gömörmege.
 Bruóth János, ev. ág. Breznóbánya, Zólyom.
 Czagány István, r. kath. Rimaszombat, Gömörmege,
 10 Dienes István, r. kath. Balogfala, Gömörmege.
 Diviánszky János, r. kath. Feled, Gömörmege.
 Draskóczy Zoltán, ev. ág. Honahalma, Gömörmege.
 Fillo András, ev. ág. Breznóbánya, Zólyommege.
 Galko Pál, ev. ág. Rima-Lehota, Gömörmege.
 15 Glauf István, ev. ág. Rimaszombat, Gömörmege.
 Gottlieb Miksa, izr. Alsó-Balog, Gömörmege.
 Groszmann Dezső, izr. Méhi, Gömörmege.
 Holländer Géza, izr. Rimaszombat, Gömörmege.
 Horváth Géza, ev. ág. Nyustya, Gömörmege.
 20 Hozelitz Gyula, izr. Rimaszombat, Gömörmege.
 Hrvol Gyula, ev. ág. Szeleze, Gömörmege.
 Hubay Kálmán, ev. ref. Alsó-Szula, Gömörmege.
 Kern Rezső, ev. ág. Rimaszombat, Gömörmege.
 Kiszely Arpád, róm. kath. Bán-Horváth, Borsodmege.
 25 Klinczko Ferencz, ev. ág. Kokova, Gömörmege.
 Kohn László, izr. Miskolez, Borsodmege.
 Krémer Sándor, izr. Klenócz, Gömörmege.
 Kuehta Samu, ev. ág. Breznóbánya, Zólyommege.
 Kún Tibor, ev. ref. Felsőpálfala, Nógrádmege.
 30 Laczkovics Gyula, r. kath. Putnok, Gömörmege.
 Lakatos László, ev. ref. Csíz, Gömörmege.
 Lengyel Lajos, ev. ref. Felső-Bátka, Gömörmege.
 Lichtner Dezső, izr. Rimaszombat, Gömörmege.
 Liszka Viktor, ev. ág. Rimaszombat, Gömörmege.
 35 Mihalik József, r. kath. Rimaszombat, Gömörmege.
 Miskolezy Lajos, r. kath. Rimaszombat, Gömörmege.
 Molnár József, r. kath. Osgyán, Gömörmege.
 Nagy János, ev. ref. Budapest Pest-Pilis-Solt-N.-Kunmege.
 Novek Dezső, r. kath. Ujantalyölgy, Gömörmege.
 40 Oravecz Pál, ev. ág. Pongyelok, Gömörmege.
 Osztricza Márton, ev. ág. Klenócz, Gömörmege.
 Osváth Pál, ev. ref. Ragály, Gömörmege.

- Pech Hugó, r. kath. Litosztrov, Morva.
 Pongrácz Pál, r. kath. Tamásfala, Gömörmege.
 45 Rohács Géza, ev. ág. Jolsva, Gömörmege.
 Safranka István, ev. ág. Rózslozsnya, Gömörmege.
 Skrovina János, ev. ág. Breznóbánya, Zólyommege.
 Solecz Pál, ev. ág. Orlaj-Törék, Gömörmege.
 Spitz József, izr. Szentmiklós, Liptómege.
 50 Steiner Simon, izr. Klenócz, Gömörmege.
 Szabó Lajos, r. kath. Zagyva, Nógrádmege.
 Sziffi Béla, ev. ág. Matheócz, Szepesmege.
 Terhes Sámuel, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 Tóth Kálmán, ev. ref. Felfalu, Gömörmege.
 55 Turós Béla, ev. ref. Uzapanyt, Gömörmege.
 Vladár Márton, ev. ág. Nagy Csepesen, Turóczmege.
 Volko Viktor, ev. ág. Lugos, Krassó-Szörénymege.
 Weinfeld Ferencz, izr. Rimaszombat, Gömörmege.
Magántanuló: Génovszky Béla, r. kath. Budapest.

II. osztály.

- Balázs Lajos, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 Batta György, ev. ref. Tornallya, Gömörmege.
 Batta Samu, ev. ref. Beje, Gömörmege.
 Benkár József, ev. ág. Ózd, Borsodmege.
 5 Benke András, ev. ág. Gesztes, Gömörmege.
 Berger Adolf, izr. Felső-Szkálnok, Gömörmege.
 Bottó János, ev. ág. Lukovistye, Gömörvármege.
 Bródy József, izr. Osgyán, Gömörvármege.
 Braun Gyula, izr. Rimaszombat, Gömörmege.
 10 Bún Bálint, róm. kath. Dobóca, Gömörmege.
 Czimet Dezső, izr. Rimaszombat, Gömörmege.
 Dickmann Jenő, izr. Rimaszombat, Gömörmege.
 Eckstein Lajos, izr. Kriván, Zólyommege.
 Fülep Béla, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 14 Gottlieb Armin, izr. Felső-Balog, Gömörmege.
 Grossmann Sándor, izr. Pálfalva, Nógrádmege.
 Habán Mihály, ev. ág. Tamásfalva, Gömörmege.
 Hánrich Ferencz, r. kath. Rimaszombat, Gömörmege.
 Hánrich Lajos, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmege.
 20 Holéczy József, ev. ág. Liptó-Sz.-Miklós, Liptómege.
 Holéczy Samu, ev. ág. Zólyom-Lipesé, Zólyommege.
 Hruska Samu, ev. ág. Klenócz, Gömörmege.
 Imrey János, ev. ág. Osgyán, Gömörmege.
 Juraskó László, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmege.
 25 Kovács Emil, ev. ág. Cserenesény, Gömörmege.
 Kovács Lajos, ev. ref. Csákvár, Fehérmege.
 Kubinyi Zoltán, ev. ág. Czövekfalva, Gömörmege.
 Kún Arpád, ev. ref. Pálfalva, Nógrádmege.
 Lengyel Gyula, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.

- 30 Németh Géza, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmege.
 Osztricza János, ev. ág. Klenócz, Gömörmege.
 Rábely Béla, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmege.
 Ruffiny Aladár, ev. ág. Dobsina, Gömörmege,
 Ruszkay István, ev. ref. Jánosi, Gömörmege.
 35 Simon Gyula, róm. kath. Cserépváralya, Borsodmege.
 Skrovina Ottó, ev. ág. Breznóbánya, Zólyommege.
 Steiner József, izr. Balassa-Gyarmat, Nógrádmege.
 Szabó Gyula, ev. ref. Serke, Gömörmege.
 Szabó László, róm. kath. Szabadka, Bácsmege.
 40 Szarvas Kálmán, róm. kath. Zsarnócza, Barsmege.
 Singer Leó, izr. Várpalota, Veszprémmege.
 Szlopovszky Gyula, ev. ág. Kokova, Gömörmege.
 Szolkovy György, ev. ág. Felka, Szepesmege.
 Szopota Dezső, róm. kath. Rimabrézó, Gömörmege.
 45 Timkó Gyula, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmege.
 Tomcsányi László, ev. ref. Tornallya, Gömörmege.
 Uthy Kálmán, róm. kath. Szent-Erzsébet, Hevesmege.
 Ványi Zoltán, ev. ref. Felső-Balog, Gömörmege.
 Vitéz Dezső, ev. ref. Pádár, Gömörmege.
 50 Vikoukál Béla, róm. kath. Kassa, Abaujmege.

III. Osztály.

- Absalon Vilmos, ev. ág. Matheócz, Szepesmege.
 Asztalos Ferencz, ev. ref. Heőpapi, Borsodmege.
 Bogár Armin, izr. Esztrény, Gömörmege.
 Cziner Zoltán, izr. Heves, Hevesmege.
 5 Dráskóczy Márton, ev. ág. Ilohalma, Gömörmege.
 Gelb Mór, izr. Jánok, Abaujmege.
 Groó Béla, ev. ág. Rimaszombat, Gömörmege.
 Holländer László, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmege.
 Huszt Aladár, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 10 Istók Zoltán, ev. ág. Lökösháza, Gömörmege.
 Konesek Ferencz, ev. ág. Apátfala, Trencsénmege.
 Kozák István, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmege.
 Kohn Arthur, izr. Késmárk, Szepesmege.
 Kuchta Pál, ev. ág. Tiszolcz, Gömörmege.
 15 Kun Aladár, ev. ref. Szirák, Nógrádmege.
 Leffler Andor, ev. ág. Rimaszombat, Gömörmege.
 Lehoczky Márton, ev. ág. Liptó-Szt-Miklós, Liptómege.
 Losonezy Kálmán, ev. ref. Rimaszócés, Gömörmege.
 Markoviczky Lajos, ev. ág. Markovicz, Turóczmege.
 20 Matós Barna, ev. ref. Csiz, Gömörmege.
 Osváth Béla, ev. ref. Ragály, Gömörmege.
 Perecz József, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 Plauka Istvan, ev. ág. Feled, Gömörmege.
 Rosenfeld Sándor, izr. Békés-Gyula, Békésmege.
 25 Róth Gyula, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.

- Ruszkay Gyula, ev. ref. Jánosi, Gömörmege.
 Saecher Aladár, izr. Losonez, Nógrádmege
 Saechs Mór, izr. Turócz-Szent-Márton, Turóczmege.
 Sárkány József, ev. ág. Kis-Körös, Pestmege.
 30 Schweiczer Miksa, izr. Salgó-Tarján, Nógrádmege.
 Schweiczer Sándor, izr. Salgó-Tarján, Nógrádmege.
 Soós József, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 Szakall Miklós, ev. ref. Pusztá-Moldány, Somogymege.
 Tóth Kálmán, ev. ref. Nyir-Bogdány, Szabolcsmege.
 35 Törköly József, ev. ág. Rimaszombat, Gömörmege.
 Ujagh Árpád, ev. ág. Merény, Szepesmege.
 Vlach Béla, ev. ág. Ispánmező, Gömörmege.
 Weszthoff Károly, ev. ág. Nándorhuta, Gömörmege.
Magántanuló: Alexy Lajos, ev. ág. Rozsnyó, Gömörmege

IV. Osztály.

- Ádám József, izr. Rimaszombat, Gömörmege.
 Alexy Pál, ev. ág. Mateócz, Szepesmege.
 Asztalos Gyula, ev. ref. Heőpapi, Borsodmege.
 Batta Bertalan, ev. ref. Zádorfala, Gömörmege.
 5 Borsodi Károly, ev. ág. Rimaszombat, Gömörmege.
 Braun Gyula, izr. Dété, Gömörmege.
 Büchler Gyula, izr. Füle, Nógrádmege.
 Engler Lajos, ev. ág. Klenócz, Gömörmege.
 Fabriczius János, ev. ág. Klenócz, Gömörmege.
 10 Fábry Zoltán, ev. ág. Rimaszombat, Gömörmege.
 Fáy Antal, róm. kath. Serke, Gömörmege.
 Finka Oszkár, róm. kath. Zólyom, Zólyommege.
 Glatler Béla, izr. Rimócza, Gömörmege.
 Henyei László, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 15 Hubay Kálmán, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 Horváth Gyula, róm. kath. Osgyán, Gömörmege.
 Ivánka Milán, ev. ág. Turócz-Szent-Márton, Turóczmege
 Instítórisz Endre, ev. ág. Rimaszombat, Gömörmege.
 Járóssy Mihály, ev. ág. Tamásfala, Gömörmege.
 20 Kaszper László, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 Krsák Gyula, róm. kath. Divény, Nógrádmege.
 Lojkó Lajos, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 Lusztig Sándor, izr. Feled, Gömörmege.
 Marczell Béla, ev. ág. Dunaföldvár, Tolnamege.
 25 Marczell Gyula, ev. ág. Dunaföldvár, Tolnamege.
 Netkovszky Ödön, róm. kath. Makó, Csanádmege.
 Neumann Aladár, izr. Kokova, Gömörmege.
 Papp Aladár, ev. ref. Tiszolcz, Gömörmege.
 Papp Dezső, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmege.
 30 Stelkovits György, róm. kath. Felső-Hangony, Gömörmege.
 Strallendorf Gyula, róm. kath. Fekete-Erdő, Biharmege.
 Uthy Béla, róm. kath. Szt-Erzsébet, Hevesmege.

Volkó Gyula, ev. ág. Pozsony, Pozsonymegye.
 Wiesinger Frigyes, ev. ág. Nagy-Szombat, Pozsonymegye.
Magántanulók: Hevessy Béla, ev. ref. Füge, Gömörmegye.
 „ Jankovich Miklós, r. kath. Igló, Szepesmegye.

V. Osztály.

- Bónis Béla, r. kath. Huszt, Máramarosmegye.
 Draskóczy Gábor, ág. ev. Nasztraj, Gömörmegye.
 Gellén Kálmán, ev. ref. Losonez, Nógrádmegye.
 Glauf Pál, ev. ág. Rimaszombat, Gömörmegye.
 5 Horváth Lajos, ev. ref. Putnok, Gömörmegye.
 Hubay Béla, ev. ref. Putnok, Gömörmegye.
 Juhász Dezső, r. kath. Várasszó, Hevesmegye.
 Koós Mihály, ev. ref. Alsófalva, Gömörmegye.
 Kuzmányi Gyula, ág. ev. Szirák, Nógrádmegye.
 10 Liszka Károly, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Lokesánszky Lajos, r. kath. Melléte, Gömörmegye.
 Mihalik Dezső, ev. ág. Nagy-Rőcze, Gömörmegye.
 Raisz Dezső, ág. ev. Késmárk, Szepesmegye.
 Schein Gyula, izr. Trsztenna, Árva megye.
 15 Seidner Mór, izr. Zlatnó, Nógrádmegye.
 Strallendorff Brunó, r. kath. Német-óvár, Alsó-Ausztria.
 Szlopovszky Károly, ág. ev. Kokova, Gömörmegye.
 Szontagh László, ág. ev. Polszkó, Gömörmegye.
 Tóth Bertalan, ev. ref. Serke, Gömörmegye.
 20 Turny Akos, róm. kath. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Ujágh Zoltán, ág. ev. Merény, Szepesmegye.
 Vieszt Gusztáv, ág. ev. Nagy-Rőcze, Gömörmegye.
 Vinis Vilmos, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Weinfeld Andor, izr. Rimaszombat, Gömörmegye.

VI. Osztály.

- Báthory Andor, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Bendik János, ág. ev. Szelce, Gömörmegye.
 Bodor Dezső, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Husek Gyula, r. kath. Rimaszombat, Gömörmegye.
 5 Komlóssy Gyula, r. kath. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Loisch János, ág. ev. Leibitz, Szepesmegye.
 Marczell Kornél, ág. ev. Mohács, Baranyamegye.
 Netkovszky Albert, r. kath. Budapest, Pest-Pilis megye.
 Netkovszky Ernő, r. kath. Budakeszi, Pest-Pilis megye.
 10 Novek Béla, r. kath. Uj-Antalvölgy, Gömörmegye.
 Noszko István, ág. ev. Tiszolcz, Gömörmegye.
 Okoliesányi János, ág. ev. Ráhó, Gömörmegye.
 Róth Róbert, ág. ev. Nagyszalók, Szepesmegye.
 Schweitzer Arthur, izr. Salgó-Tarján, Nógrádmegye.
 15 Seres Barna, ev. ref. Martonfalva, Gömörmegye.
 Szabó Elemér, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.

Szarvas Béla, r. kath. Zsarnóca, Bars megye.
 Török László, ág. ev. Rimabrézó, Gömörmegye.
 Törköly László, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmegye.
 20 Vajszada Dezső, r. kath. Osgyán, Gömörmegye.
 Zachar Gusztáv, ág. ev. Rimaszombat, Gömörmegye.
Magántanulók: Szerényi Géza, ág. ev. Pelsücz-Ardó, Gömörm.
 „ Vecsey Ferencz, r. kath. Ragyolcz, Nógrádm.

VII. Osztály.

- Asztalos Kálmán, ev. ref. Heves, Hevesmegye.
 Baksay József, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Guhr Mihály, ev. ág. Nagy-Szalók, Szepesmegye.
 Hoselitz Gyula, izr. Zsámbokrét, Nyitra megye.
 5 Katona István, ev. ref. Sőreg, Gömörmegye.
 Kovalik Alajos, róm. kath. Nemesztó, Árva megye.
 Kosztra János, ev. ág. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Krno Vladimír, ev. ág. Cserencsény, Gömörmegye.
 Lengyel Iván, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 10 Liszky Gusztáv, ev. ág. Selmezbánya, Hont megye.
 Pivko Gusztáv, ev. ág. Benyicz, Turócz megye.
 Puschmann Frigyes, róm. kath. Badin, Zólyom megye.
 Schweiger Béla, izr. Gyöngyös, Hevesmegye.
 Schweitzer Jenő, izr. Salgó-Tarján, Nógrádmegye.
 15 Stepiiczky Ferencz, r. kath. Rozsnyó, Gömörmegye.
 Vincze István, ág. ev. Osgyán, Gömörmegye.
 Ruik László, r. kath. Baglyasalja, Nógrádmegye.
Magántanuló: Agócs László, r. kath. Serke, Gömörm.

VIII. Osztály.

- Ablonczy Pál, ev. ref. Kelemér, Gömörmegye.
 Bazovszky Lajos, ev. ág. Závada, Nógrádmegye.
 Holub Theophil, ev. ág. Nagy-Rőcze, Gömörmegye.
 Horváth Kálmán, r. kath. Osgyán, Gömörmegye.
 5 Kovács László, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Lattyák Nándor, róm. kath. Chyzsne, Árva megye.
 Ladányi Béla, r. kath. Kassa, Abauj megye.
 Müller Lajos, r. kath. Miskolcz, Borsod megye.
 Mersitz Lajos, r. kath. Likéri gyártelep, Gömörmegye.
 10 Pivko Vladimír, ev. ág. T.-Sz.-Márton, Turócz megye.
 Pollák János, r. kath. Alsó-Kubin, Árva megye.
 Paál Gyula, ev. ref. Dédes, Borsod megye.
 Vinis Viktor, ev. ref. Rimaszombat, Gömörmegye.
 Vitályos József, ev. ref. Alsó-Balog, Gömörmegye.

XIII.

A tanulókra vonatkozó statisztikai adatok.

1. A tanév folytán felvételre 261 tanuló, érettségire jelentkezett 2 ifju, összesen 263. Ezek között volt:

az I. osztályban	58	rendes és	1	magántanuló,	összesen	59.
a II. osztályban	50	rendes és	—	magántanuló,	összesen	50.
a III. osztályban	38	rendes és	1	magántanuló,	összesen	39.
a IV. osztályban	34	rendes és	2	magántanuló,	összesen	36.
az V. osztályban	24	rendes és	—	magántanuló,	összesen	24.
a VI. osztályban	21	rendes és	2	magántanuló,	összesen	23.
a VII. osztályban	17	rendes és	1	magántanuló,	összesen	18.
a VIII. osztályban	12	rendes és	2	érettségire készülő,	össz.	14.
Összesen	254		9			263.

Ezek közül az év végén vizsgát tett 249 rendes és 6 magántanuló, összesen 255. Évközben kimaradt 5 rendes tanuló, egy magántanuló vizsgája szeptemberre maradt, s a két ismételen érettségire készülő, kik már a múlt évhen bevégezték a gymnasiumot, bár az érettségire vonatkozó tantárgyak előadásait hallgatták, osztályvizsgát nem tettek.

2. *Az előmenetelt tekintve kapott:*

a) minden tantárgyból jeles osztályzatot	19	tanuló	=	7 45%
b) minden tantárgyból jó osztályzatot	61	tanuló	=	23 92%
c) minden tantárgyból elégséges osztályzatot	125	tanuló	=	49 40%
d) egy tantárgyból elégtelen osztályzatot	18	tanuló	=	7 00%
e) két tantárgyból elégtelen osztályzatot	18	tanuló	=	7 00%
f) több tantárgyból elégtelen osztályzatot	14	tanuló	=	5 49%

3. *Vallásra nézve:* ev. ref. 64; ág. ev. 90; róm. kath. 57; gör. kath. 1; izraelita 43 volt az év végén.

4. *Anyanyelvre nézve:* volt a 261 tanuló közt 171 magyar, 79 tót és 11 német. Csak magyarul beszélt 109; más nyelvek (német, tót és francia) mellett mind a 255 vizsgázott tanuló beszéli a magyar nyelvet.

5. *A szülők polgári állására nézve:*

- a) Nagybirtokos, őstermelő: 14; kisbirtokos és bérlő: 35; Alkalmazott: 1.
- b) Önálló nagyiparos: 3; kisiparos: 38; alkalmazott: 1.
- c) Önálló nagykereskedő: 3; kiskereskedő: 25; alkalmazott: 1.
- d) Köztisztviselő: 37; magán- vagy társulati tisztviselő: 7; értelmiséghez tartozó: 70; személyes szolgálatból élő: 12; magánzó: 3.

6. *A tanulók életkorát tekintve volt az év végén:*

10 éves	2	15 éves	25	20 éves	4
11 éves	33	16 éves	28	21 éves	2
12 éves	43	17 éves	23	több éves	1
13 éves	49	18 éves	15		
14 éves	29	19 éves	4	Összesen	255

7. *A tanulók illetőségét tekintve:* rimaszombati 76, gömörmezei 105, más megyebeli 79, más országi 1.

8. *A tanulók egészségi állapotát tekintve:* könnyű betegedési eset volt 147, súlyos 8, (könnyűnek vesszük, ha 1—6 napig, súlyosnak, ha 6 napnál tovább tartott a betegség.) Járvány nem volt, haláleset nem fordult elő.

9. *A tanulók magaviseletét illetőleg:* kapott jó osztályzatot 189, szabályszerűt 59, kevésbé szabályszerűt 1. A 6 m. tanuló erkölcsi magaviselete nem osztályoztatott.

10. *Fegyelmi esetek:* a) Igazgatóilag megintetett 23, megdorgáltatott 8, megrovatott 5; a tanári szék által megintetett 3, megdorgáltatott 6, megrovatott 7 és a vétség fokákoz mérten megbüntettetett 5 tanuló.

11. *A tanulók a lefolyt évben mulasztottak:* igazoltan 4036, igazolatlanul 131 tanórát. Nem mulasztott 42 tanuló, igazolatlanul mulasztott 38 tanuló.